ДОКЛАД С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ

Изготвил:	*„Географика“ ООД*
Възложител:	*Община Добричка*
Дата на представяне:	*04.04.2013г.*
Договор №	***7/10.01.2013г.***
Предмет на договора:	*„Разработване на Общински план за развитие на Община Добричка за 2014-2020 година”*
Продължителност:	*5 месеца*

гр. София
2013г.

Съдържание:

1. Въведение 3
2. Анализ на отговорите на респондентите по типове изследвани групи 5
2.1. Представители на бизнеса 5
2.2. Представители на гражданското общество 32
2.3. Представители на общинска администрация и други общински организации ... 48
3. Анализ на отговорите на въпроси, отправени към всички целеви групи 63
4. Препоръки относно формулирането на приоритетите за развитие на Добричка община за периода 2014-2020 76
Приложения: 77

1. Въведение

Във връзка с изпълнение на Договор №7/10.01.2013г. „Разработване на Общински план за развитие на Община Добричка за 2014-2020 година" и в съответствие с Техническо задание за изпълнение на обществена поръчка, екипът на „Географика" ООД, със съдействието на община Добричка, проведе анкетно проучване относно визията, политиките, целите и приоритетите в развитието на община Добричка за периода 2014-2020 г. Целта на проучването беше да се установяват конкретните нужди, мнения и препоръки на местната общност с цел формулирането на новите приоритети за развитие на общината за периода 2014-2020 г. В резултат, Изпълнителят изготви настоящия Доклад, в който са представени графично резултатите от проведеното анкетно проучване и на тяхна база е направен задълбочен анализ за установените нужди и проблеми на местното население, като същевременно са изведени основни изводи, които да послужат за основа за разработването на ОПР на община Добричка 2014-2020.

Целевата група на настоящото анкетно проучване представлява населението на община Добричка. Това е генералната съвкупност на изследването. Изследването е извадково и се проведе с ограничен брой от единиците на генералната съвкупност. С оглед хомогенност на групата, се предприе подход за идентифициране на целеви подгрупи, като критерий за формирането им е принос към обществения живот в общината. В тази връзка, изпълнителят сметна за най-удачно да изготви 3 отделни анкетни карти (представени в Приложение 1, 2, 3), предназначени за:

- Представители на бизнеса
- Гражданско общество
- Общинска администрация

Анкетната карта е изготвена така, че да отнема възможно най-малко време за попълване, но да дава реална представа за мнението и нагласите на хората. Броят на въпросите беше ограничен съответно до 30, 18 и 16. По-голямата част от въпросите са затворени, като е дадена възможност да се посочи мнение с отворен отговор. При закритите въпроси са използвани различни скали: номинални, ординални и интервални. Характерът на изучаваното явление и стремежът за прилагане на по-силни аналитични методи дават приоритет на ординалните скали. Анкетните карти съдържат както специфични въпроси, съобразени с целевата група, така и общи въпроси, фокусирани върху проблемните области и потенциалите за развитие на община Добричка. Специфичните въпроси за администрацията касаят проблемите при прилагането на политики и необходимост от повишаване на административен капацитет. По отношение на

бизнеса са изследвани допълнително фактори за развитие на бизнеса, инвестиционни намерения и нужда от персонал. Специфичните въпроси за гражданите са свързани с качеството на живот, проблеми, свързани със заетостта и миграционни настроения.

Обемът на извадката трябва да съдържа достатъчен брой единици, за да се осигури по-голяма достоверност. Затова при изследването се целеше да се съберат възможно най-много отговори, за да се сформира по-добра извадка, която да отразява обективно мнението на общността.

Изготвените анкети бяха предоставени на община Добричка по електронна поща на 24.01.2013г., като екипът на общината пое ангажимента да разпространи и събере анкетите сред местното население. Междувременно, с цел по-голяма събираемост на анкетите, те бяха публикувани на онлайн страницата на общината чрез онлайн платформата www.surveymonkey.net.

Събирането на анкетните карти продължи до 19.02.2013г. В резултат бяха събрани 754 попълнени анкети. От тях, най-голямо представителство имат анкетите, събрани от гражданското общество – 520 (465, получени на ръка и 55, получени онлайн анкети). От представители на общинската администрация бяха получени общо 215 попълнени анкети (129, получени на ръка и 86 попълнени онлайн анкети). Най-малка извадка беше получена от представители на бизнеса в община Добричка – общо 19 попълнени анкети – 17, получени на ръка и 2 онлайн анкети.

Групата от теми, които са наблюдавани за трите целеви групи са: оценка за икономическото състояние; проблеми и предпоставки за развитие; оценка на предоставяните публични услуги; приоритети за развитие през следващия планов период.

2. Анализ на отговорите на респондентите по типове изследвани групи

2.1. Представители на бизнеса

Респондентите от тази целева група са 19 на брой, от които 14 са представители на предприятия в сферата на селското стопанство, 4 на търговията и 1 на образованието. Броят на попълнилите анкетата от тази целева група е малък, като това обстоятелство увеличава риска от грешка. По тази причина събраната дотук информация следва да се допълни с изводи от предстоящите обществени обсъждания.

Анкетата условно е разделена на две части. В първата част въпросите (1-12) се отнасят за самото предприятие, въпросите от втората част (13-30) целят да разберат мнението на бизнеса относно проблемите на местно ниво и предпоставките за развитието на община Добричка.

Въпрос 1: Собствеността на вашето предприятие е:

От отговорите на въпроса (18) е видно, че всички респонденти, са представители на български предприятия без чужда собственост в тях.

Въпрос 2: Вашето предприятие е с численост на персонала:

От подадените отговори е ясно, че участниците в проучването са представители на микро и малки предприятия, като 2/3 от тях имат предприятия с до 9 заети, а числеността на персонала в останалите е между 10 и 49 души.

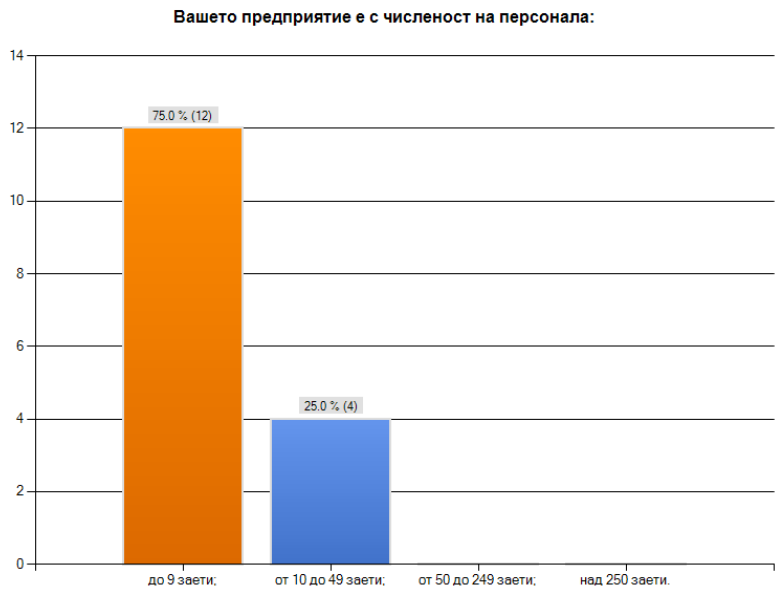

Въпрос 3: През последните 5 години разкривали ли сте нови работни места в своето предприятие?

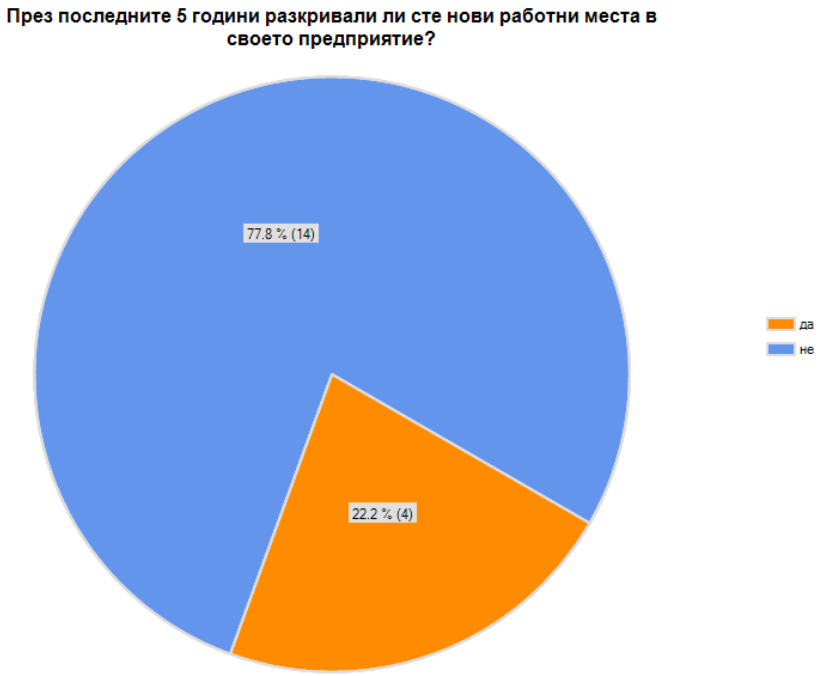

В 77,8% от предприятията не са разкривани нови работни места. Останалите 22.2%, в които работни места са разкривани, се формират от 4 респондента, трима от тях работят в сектор селско стопанство и 1 в сферата на услугите – търговия.

Въпрос 4: Срещате ли трудности при набиране на квалифициран персонал за Вашата дейност в региона на община Добричка?

От диаграмата е видно, че процентът на предприятия, които срещат трудности при намиране на квалифициран персонал в региона на община Добричка, е 29,4%, т.е. 5 от анкетираните са посочили този отговор. Трима от тях работят в сектор селско стопанство и двама в сферата на услугите – търговия.

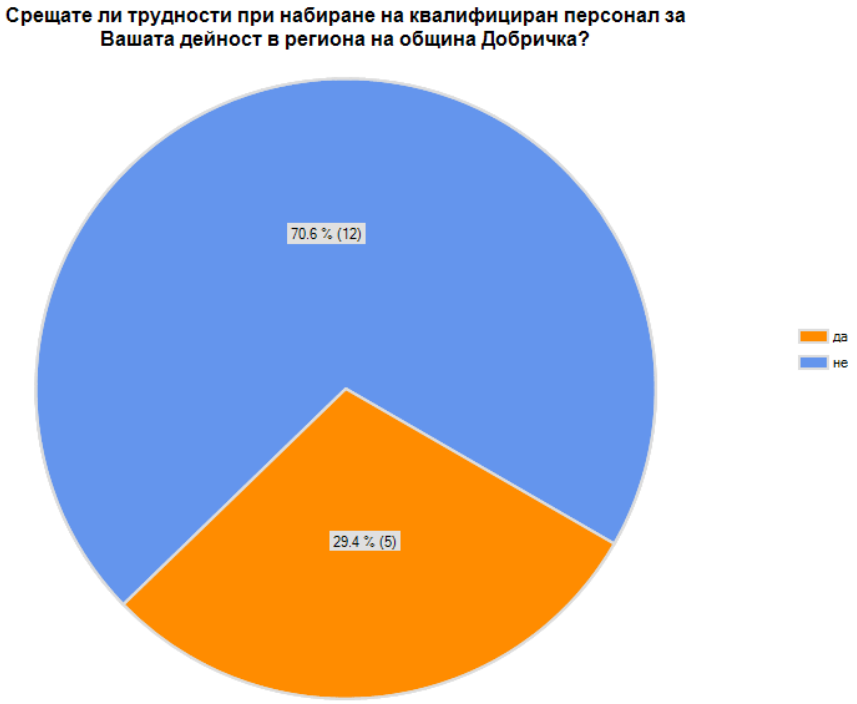

Въпрос 5: Какъв процент от служителите във Вашата фирма са с висше образование?

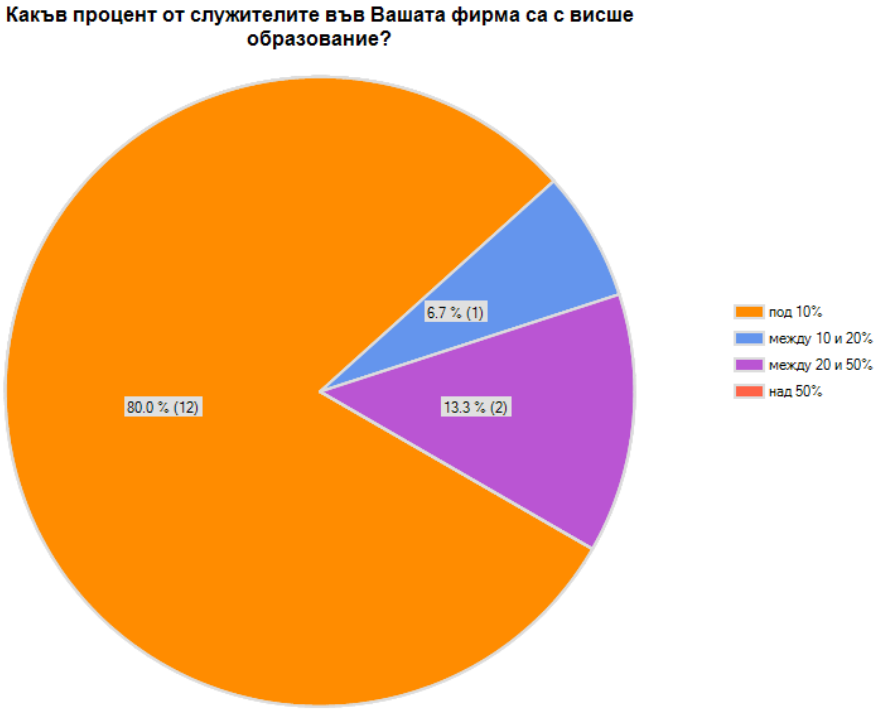

От анкетираните няма представител на предприятие, в което над 50% от служителите да са с висше образование. Трите предприятия, в които служители с висше образование са между 10-50% от общата численост на персонала, работят в

сферата на селското стопанство, като две от тях са с численост на персонала между 10 и 49 заети, а за третата няма информация.

Въпрос 6: Какъв процент от служителите във Вашата фирма владеят чужди езици?

Броят на служителите, владеещи чужди езици, не надвишава 50% от общия брой на служителите в нито едно от предприятията, попълнили анкетата, като в 11 от предприятията са под 10 %.

Въпрос 7: Вашето предприятие реализира средногодишен оборот в размер на:

Предприятията на 50% от представителите на бизнеса, отговорили на този въпрос, реализират средногодишен оборот до 50 000 лв. 7 от тях са микропредприятия. 2 от микропредпритията са заявили, че реализират средногодишен оборот над 200 000 лв, а 1 между 50 и 200 000 лв. Общо шестима представители на бизнеса отчитат средногодишен оборот над 200 000 лв., 4 от които са малки предприятия с до 49 заети.

Въпрос 8: Приходите от продажби и печалбата на Вашето предприятие за последните 5 години като цяло:

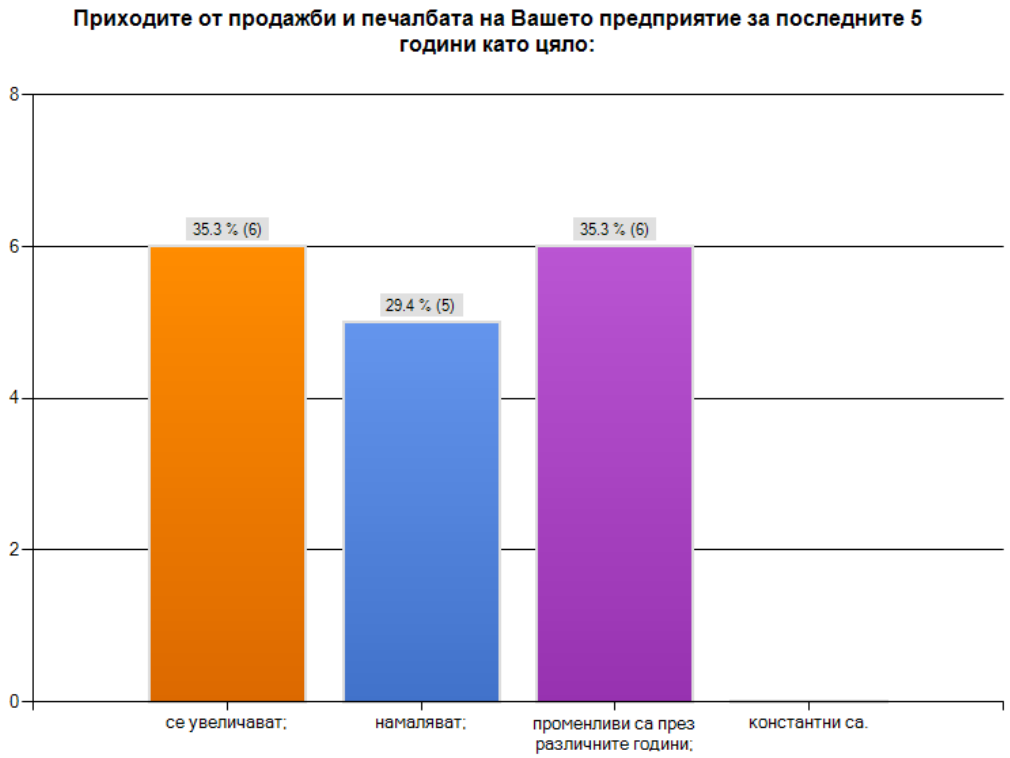

Сравнително равностойни са отговорите на този въпрос – при 35.3 % от анкетираните приходите от продажби и печалбата се увеличават. Същият е процентът на предприятия, при които печалбата е променлива през годините. При останалите 29.4% приходите от продажби и печалбата намаляват. 5 от 6-те предприятия с увеличаващи се доходи са в сферата на селското стопанство, едно е в сферата на озеленяването.

Въпрос 9 Каква част от продукцията / услугите, които предлагате, е предназначена за износ?

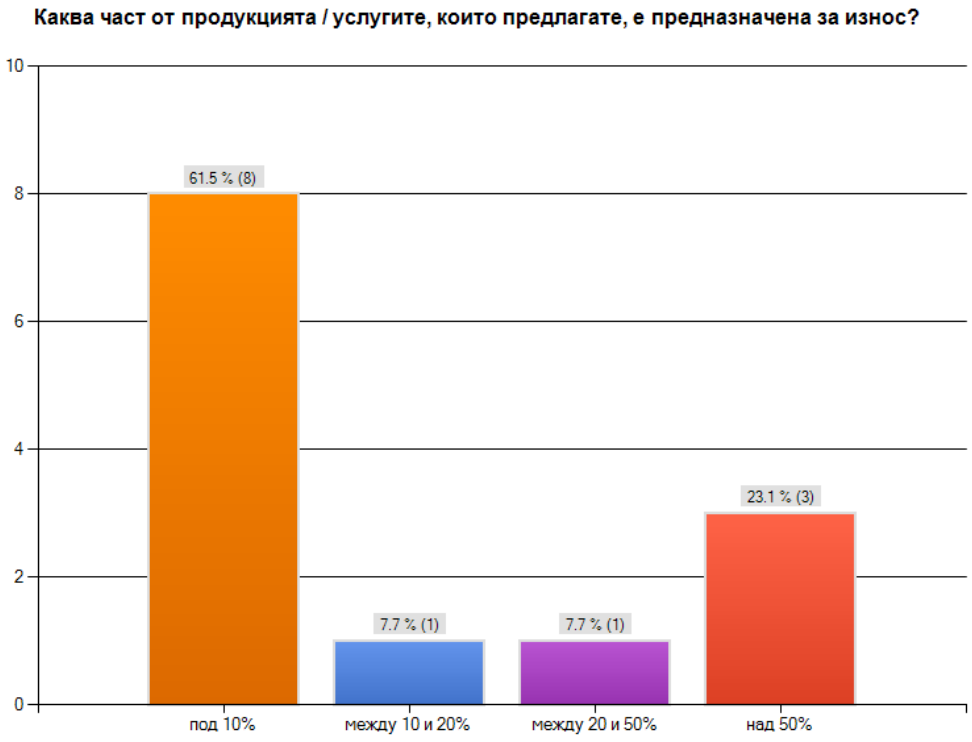

От направеното проучване става ясно, че продукцията и услугите на анкетираните представители на бизнеса намират реализация главно на вътрешния пазар. Едва трима представители на бизнеса изнасят над 50% от продукцията си, като и тримата са заявили, че печалбата им се увеличава през последните 5 години, а сферите в които работят са селското стопанство и озеленяването.

Въпрос 10: Имате ли нужда от модернизация и подмяна на основните ви активи (ДМА), с оглед най-новите тенденции и нововъведения във Вашата област?

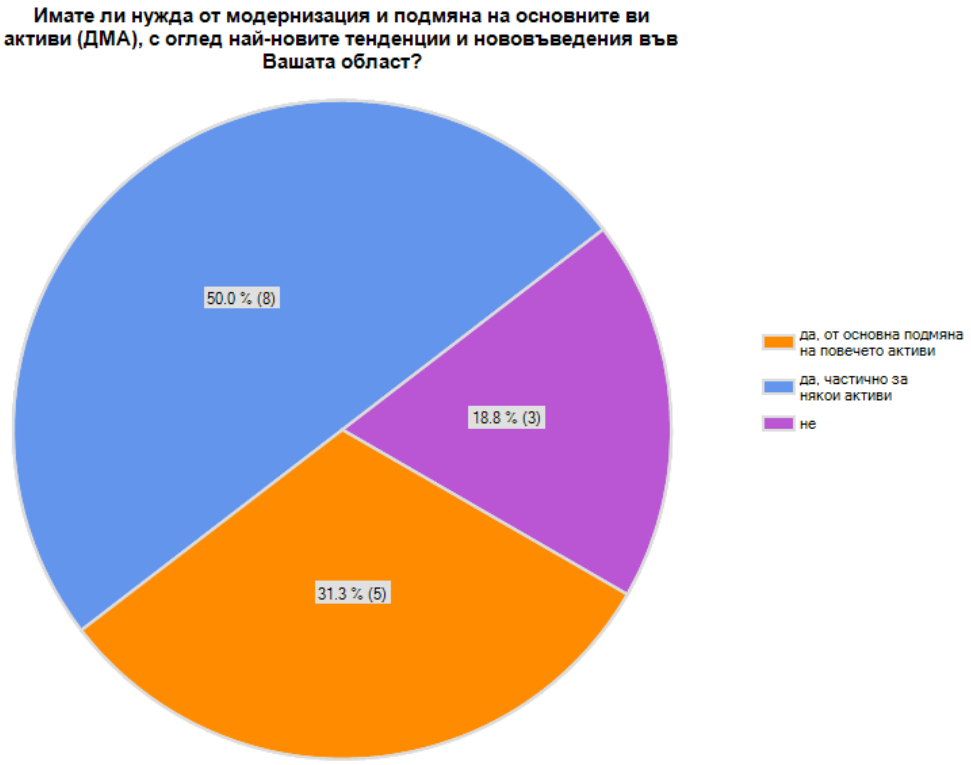

Висок е процентът на анкетираните представители на бизнеса, които посочват, че се нуждаят от модернизация и подмяна на основните ДМА. 50% от респондентите се нуждаят от частична модернизация и подмяна, а 31.3% се нуждаят от основна подмяна на повечето активи.

Въпрос 11: През последните 5 години Вашето предприятие извършвало ли е:

През последните 5 години предприятията са инвестирали предимно в модернизация на съществуващите ДМА (6 респондента) и закупуване на нови активи (6 респондента) . На трето място фирмите посочват, че са изграждали нови сгради и офиси. Обучение на персонала са провели две от фирмите, работещи в сферата на озеленяването и животновъдството.

Двама от респондентите са отговорили, че не са извършвали нито една от посочените дейности, един е отговорил, че е извършвал ремонт.

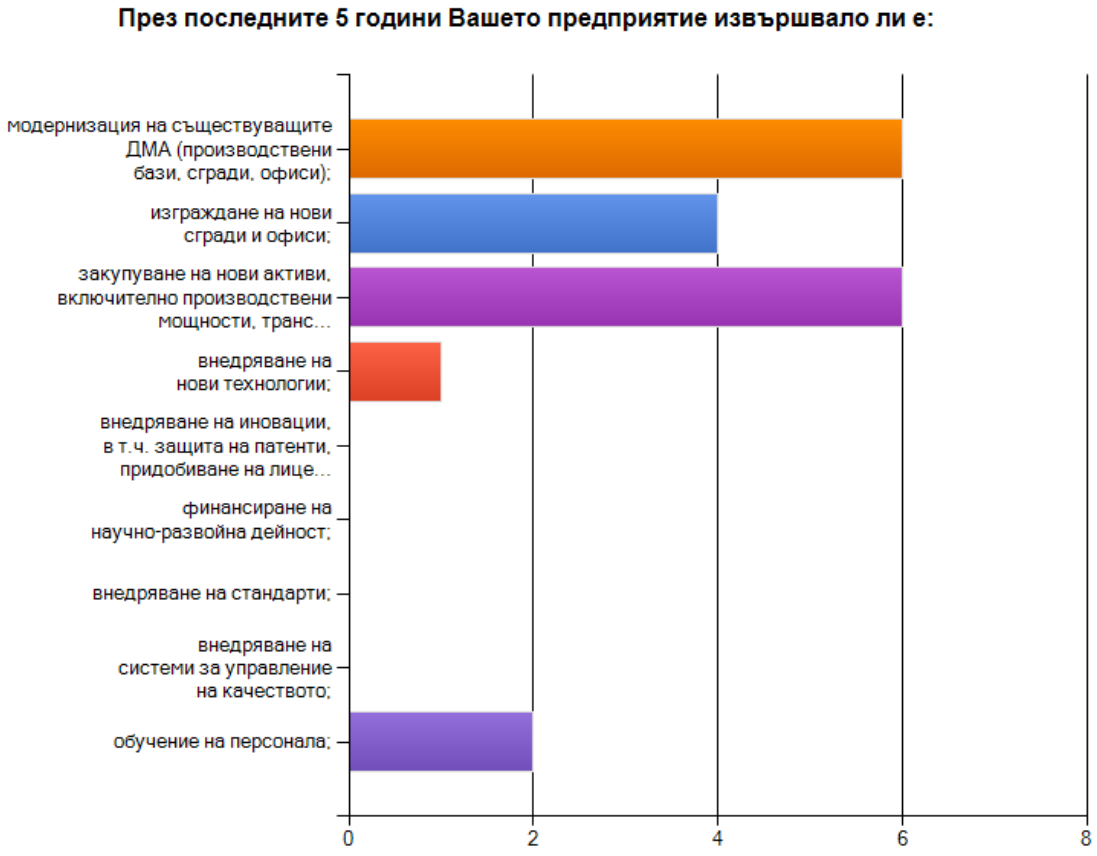

Въпрос 12: В процеса на развитие на Вашата фирма получавали ли сте:

Над половината от отговорили на този въпрос посочват, че са ползвали кредит от банка или друга финансираща институция с цел развитие на предприятието и неговата дейност. 7 от респондентите или малко под 50% са получавали безвъзмездна финансова помощ от програми на ЕС или други финансиращи институции.

Двама от респондентите са отговорили, че не са получавали външна парична подкрепа.

Изводи: Анкетираните представители на бизнеса са предимно микро и малки предприятия в сферата на селското стопанство със средногодишен оборот до 50 000 лева, реализиращи продукцията си главно на вътрешния пазар. Много малка част от заетия във фирмите персонал е с висше образование и познания по чужди езици, но в същото време като цяло, фирмите не намират затруднения при намирането на квалифициран персонал. По-голямата част от фирмите заявяват нужда от подмяна на дълготрайните материални активи, но в същото време модернизация и нови активи са закупени от едва половината от тях, а по-голямата част са получили банков кредит или финансова помощ от европейските фондове.

Въпрос 13: Запознати ли сте с приоритетите за развитие на Добричка община?

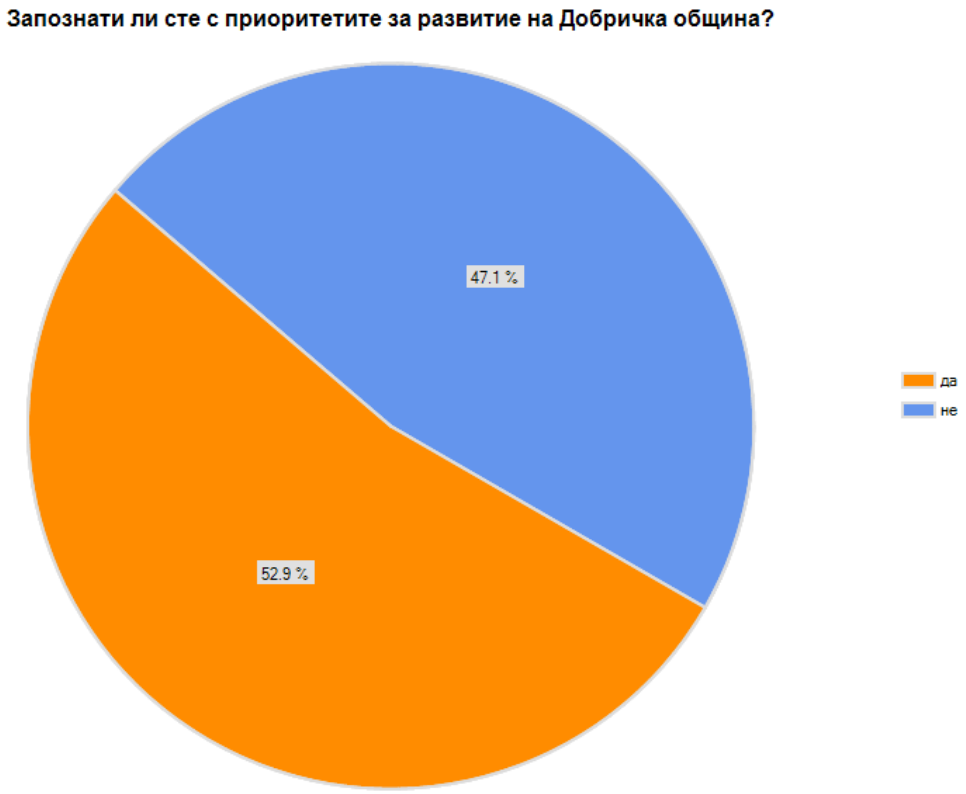

Близо 53% от анкетираните представители на бизнеса са запознати с приоритетите за развитие на Добричка община. Този въпрос се намира в пряка връзка със следващия, в който от респондентите се иска да оценят сегашната стратегическа рамка за развитие на общината. В същото време, отговорите дават представа доколко бизнесът е въвлечен в процеса на програмиране на бъдещето развитие на общината, до колко се интересува и иска да бъде част от този процес.

Въпрос 14: Считате ли, че е необходима нова визия и стратегия за развитие на Община Добричка в периода 2014-2020 г.?

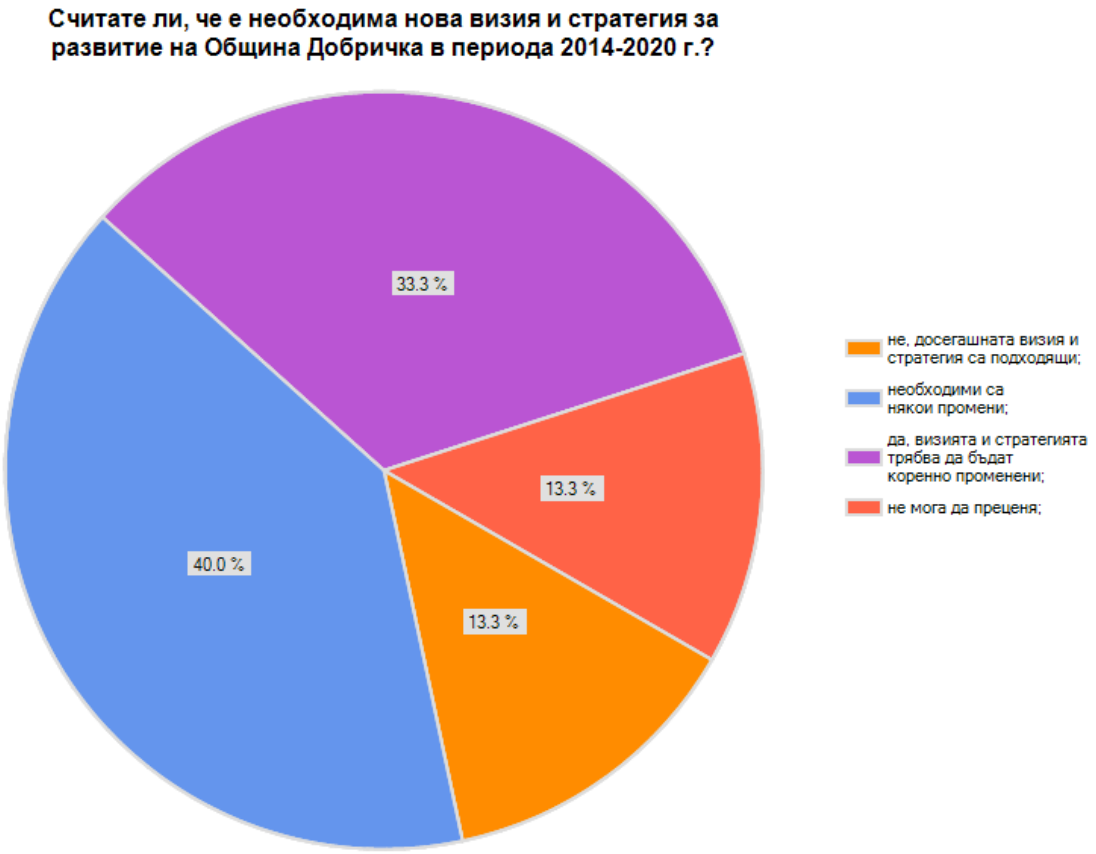

73,3% от анкетираните отговарят, че е необходима промяна в различна степен във визията и стратегията за развитие на Община Добричка. 13.3% от представителите на бизнеса считат, че досегашната визия и стратегия са подходящи.

Двама респонденти са посочили като допълнителни отговори, че приоритет в развитието на общината следва да са развитието на селското стопанство и подобряването на техническата инфраструктура.

Въпрос 15: Кои според Вас трябва да са трите приоритета за бъдещо развитие на община Добричка?

На първо място анкетираните подреждат два приоритета: околна среда (зелени площи, ВиК и пречистване на води, въздух, управление на отпадъци и др.) и подобряване на техническата и транспортна инфраструктура, включително улична и тротоарна мрежа, алеи, масов обществен транспорт и др.

На второ място с равен брой гласове се явяват три приоритета, а именно: култура и образование, включително опазване и възстановяване на културно-историческо наследство, условия за учене през целия живот, осигуряване на условия за развитие на изкуствата, културни мероприятия и др.; социални въпроси (интеграция на хората в неравностойно положение, борба с безработицата, подобряване на демографските показатели и др.) и подкрепа и стимулиране на бизнеса и МСП.

Сектор Туризъм не е припознат от никой от анкетираните като приоритетен отрасъл за развитието на Добричка община.

Въпрос 16: Кои са най-изявените социални проблеми на територията на Община Добричка?

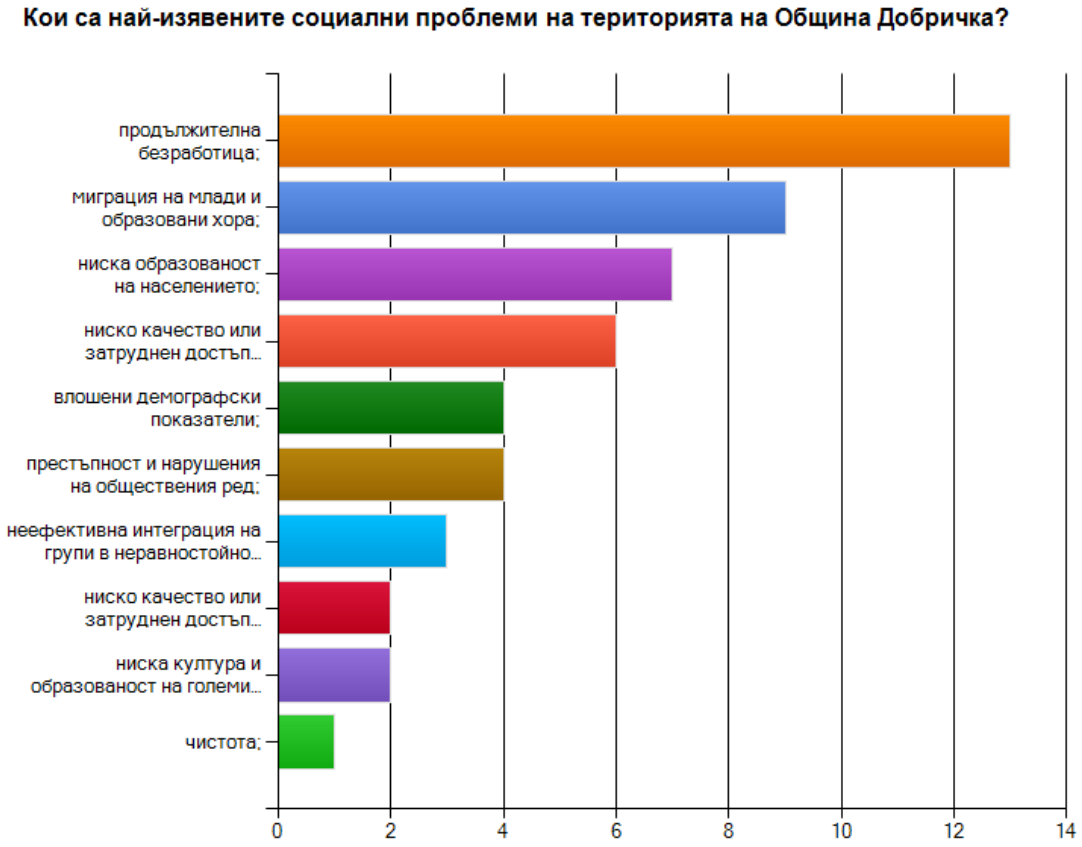

Според анкетираните представители на бизнеса, трите най-изявени социални проблеми на територията на Община Добричка са продължителна безработица, миграция на млади и образовани хора и ниската образованост на населението.

Въпрос 17: Как определяте икономическото състояние на Добричка община?

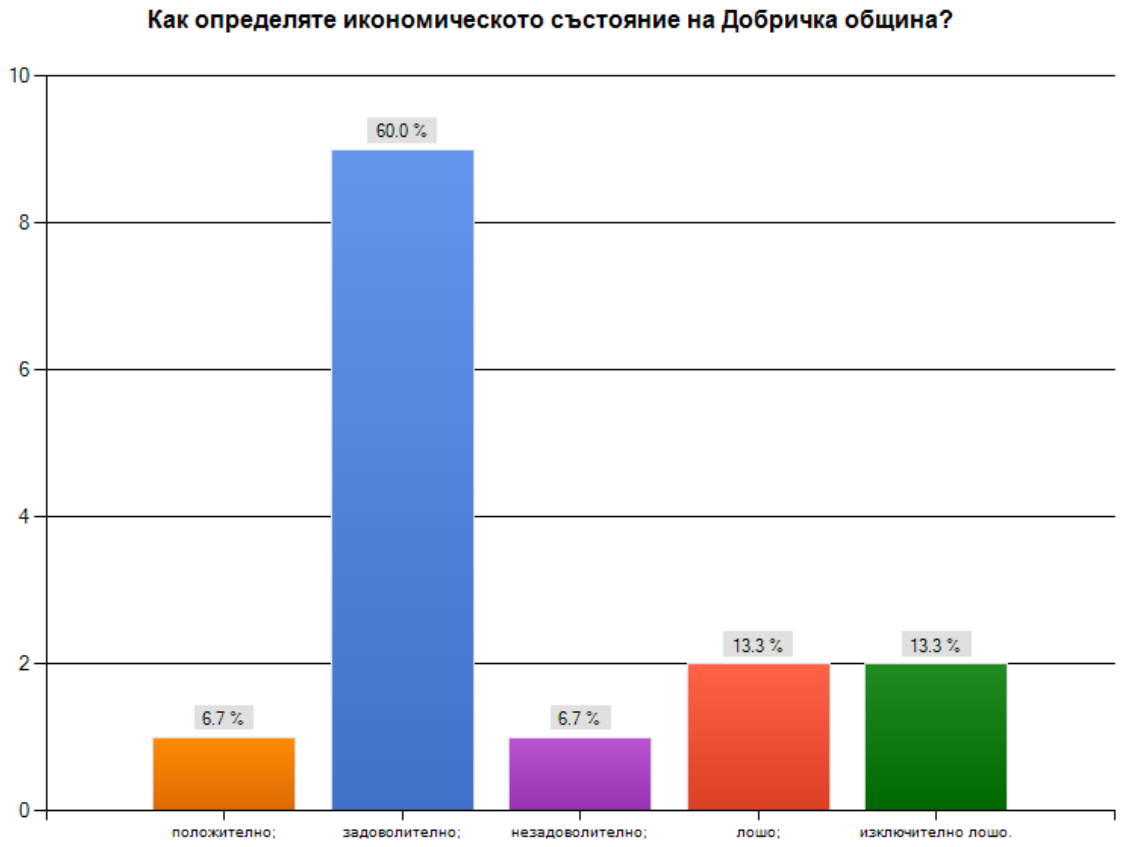

Положителни към икономическото състояние на общината са нагласите на близо 67% от респондентите. 60% от тях определят икономическото състояние като задоволително, 6,7% - като положително. Останалите около 33% смятат, че икономическото развитие към момента е незадоволително, лошо или много лошо. 3-ма от 4-мата представители в сферата на търговията са на мнение, че икономическото състояние на общината е лошо и изключително лошо.

Въпрос 18: Кои са най-сериозните икономически проблеми на Община Добричка?

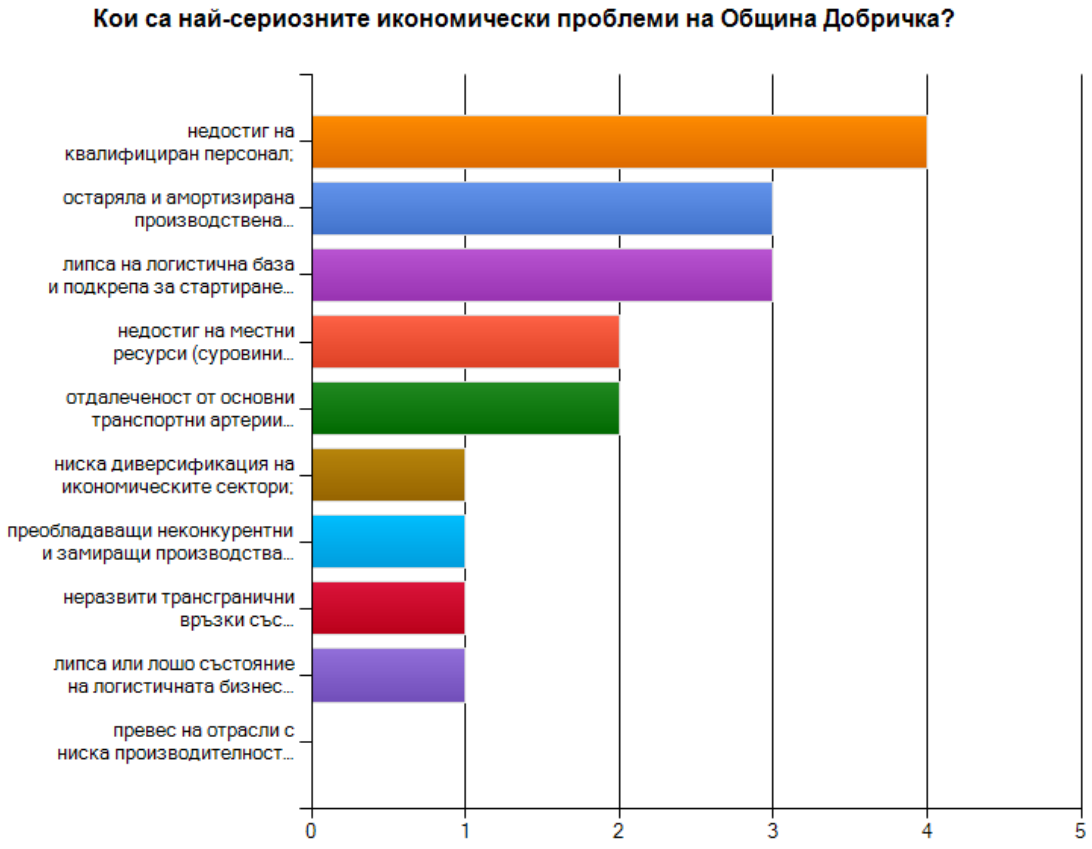

Трите най-сериозни проблема пред икономическото развитие на община Добричка, определени от представителите на бизнеса, са: Недостиг на квалифициран персонал, Остаряла и амортизирана производствена база на предприятията и Липса на логистична база и подкрепа за стартиране на нови предприятия.

Факторът Превес на отрасли с ниска производителност и ефективност не е припознат като проблемен от никои от анкетираните.

Въпрос 19: Съществува ли според Вас неоползотворен потенциал за икономическо развитие на територията на Община Добричка?

Двама от анкетираните са отговорили на този въпрос и са дали положителен отговор без да уточняват в коя област според тях е неоползотворен потенциалът за икономическо развитие на община Добричка.

Въпрос 20: Кои са най-изявените проблеми на техническата инфраструктура на територията на Община Добричка?

На водещо място представителите на бизнеса поставят два от проблемите на техническата инфраструктура: лошо състояние на пътната и улична инфраструктура и лошо състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа.

На трето място се подрежда недостигът на обекти за обществено обслужване – социални и здравни заведения, културни и спортни обекти.

Въпрос 21: Кои фактори биха могли да бъдат двигател за развитието на Добричка община?

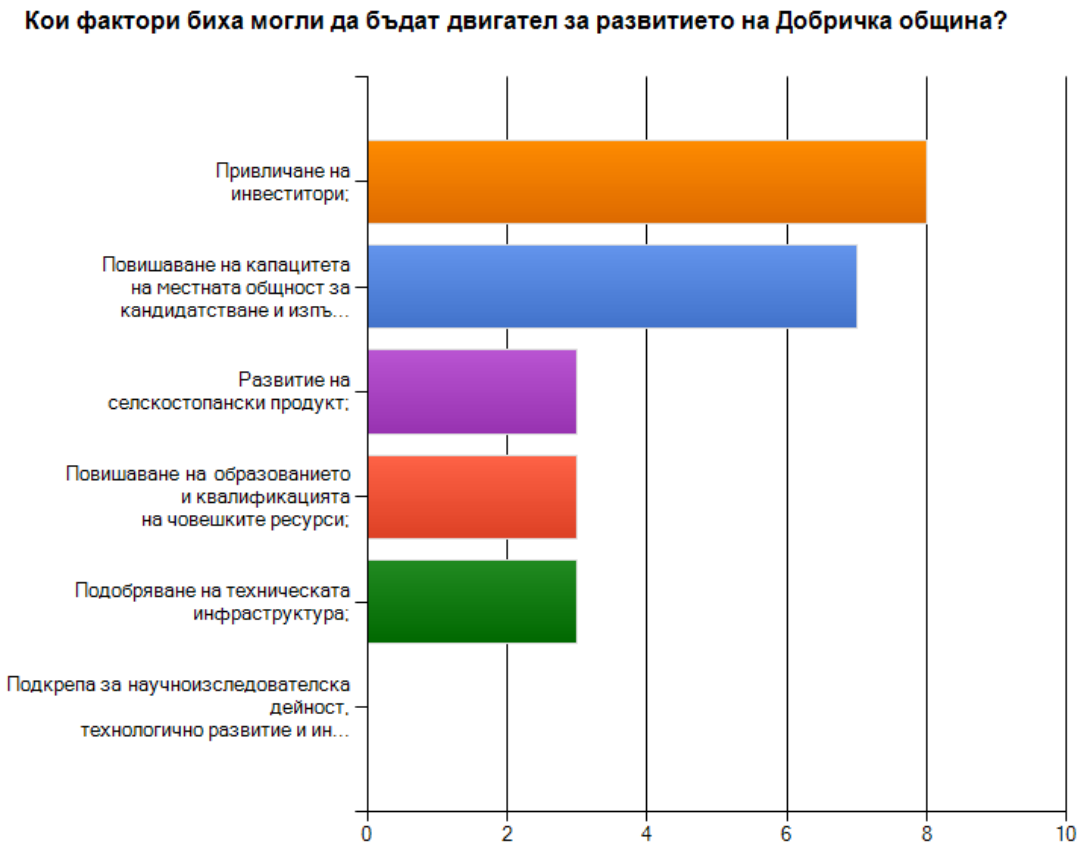

Основни фактори, които според анкетираните представители на бизнеса биха могли да бъдат двигател за развитието на община Добричка, са Привличане на инвеститори и Повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми. Малко от анкетираните виждат решението на съществуващите икономически проблеми в оползотворяване на вътрешния потенциал на общината в лицето на човешкия капитал и селскостопанската продукция. Повечето представители на бизнеса разчитат на външна помощ в лицето на инвеститори и европейски проекти.

Нито един отговор не е получил факторът Подкрепа за научноизследователска дейност, технологично развитие и иновации.

Въпрос 22: Кои са трите основни проблема, които Добричка община трябва приоритетно да реши?

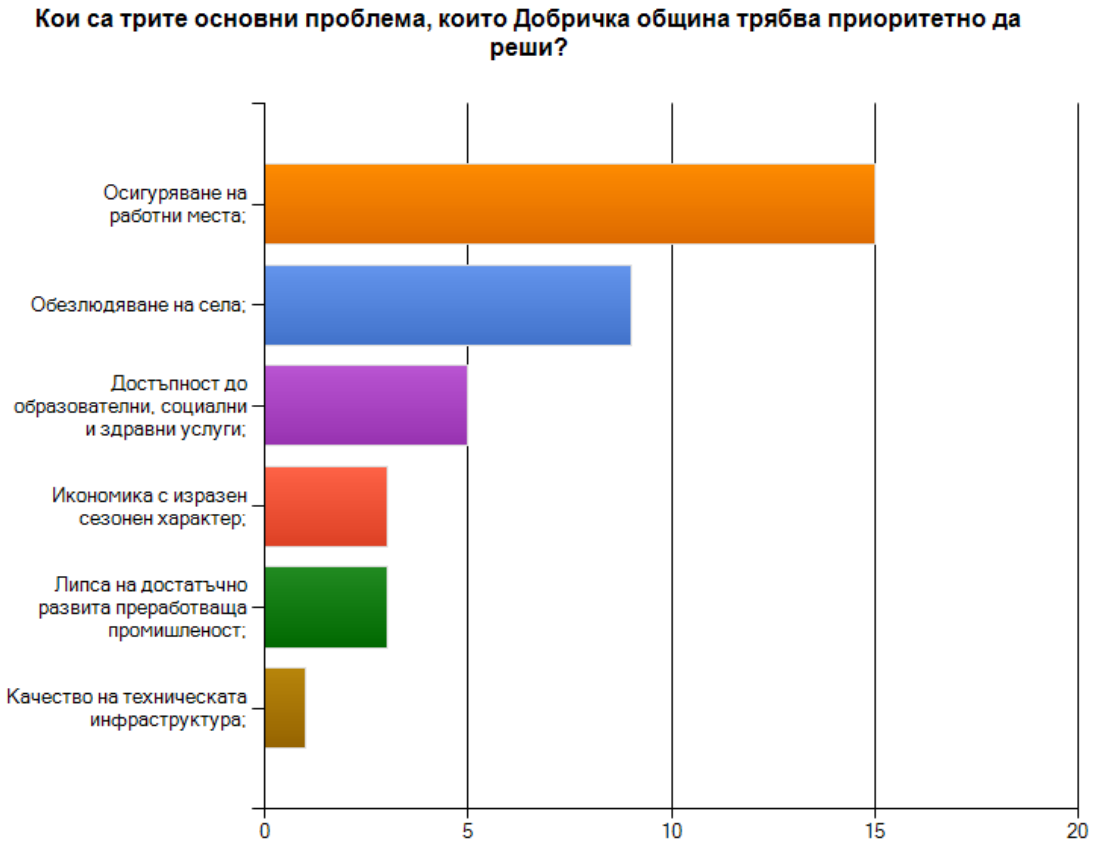

Почти единодушни са представителите на бизнеса що се отнася до осигуряването на работни места – 15 от анкетираните 19 го припознават като основен проблем. Другите два, които бизнесът вижда като основни, са Обезлюдяване на села и Достъпност до образователни, социални и здравни услуги.

На последно място респондентите подреждат проблема с качеството на техническата инфраструктура на територията на общината.

Въпрос 23: Кои според Вас са силните, положителните страни на Община Добричка?

Въпросът е отворен, което предполага анкетираните да дадат своето мнение без да бъдат насочвани към определени отговори, така че да се разширят идеите и да се разбере какво е важно за хората. Въпреки това, едва четирима са респондентите, отговорили на този въпрос, като двама от тях са посочили, че община Добричка няма силни страни, други двама са посочили като силна страна за развитието кмета на общината.

Въпрос 24: По скалата от 1 до 5 (1- не отговарят; 5 – отговарят в голяма степен) смятате ли, че публичните услуги в общината отговарят на нуждите на гражданите?

В таблицата по-долу срещу всяка публична услуга е записан броят на респондентите и разпределението на техните отговори по степените от скалата.

Публични услуги	***1***	***2***	***3***	***4***	***5***
Услуги, свързани с техническата инфраструктура – улична и пътна мрежа, паркинги и др.	8	1	3	1	0
Услуги, свързани с културата, вкл. места за провеждане на културни дейности	5	3	3	0	2
Услуги, свързани с образованието	4	1	5	2	1
Услуги, свързани с благоустрояване и комунални услуги – почистване, озеленяване	6	2	1	1	3
Услуги, свързани със здравеопазването – болници, поликлиники, здравни центрове	5	3	1	2	2
Услуги, свързани с околната среда – ниво на замърсяване (прах, шум)	6	1	3	0	2
Услуги, свързани с обществения транспорт и транспортната достъпност	5	3	2	1	1
Услуги, свързани с водоснабдяване и канализация	6	2	4	1	0
Услуги, свързани със спорта, отдиха и туризма – спортни съоръжения, паркове и алеи	4	4	4	0	1
Социални услуги – услуги за деца, за възрастни, общински жилища	8	3	1	1	0

Оценката на бизнеса за публичните услуги, които се предоставят на територията на общината е относително ниска, като това мнение е сравнително еднакво за всички изброени услуги. Оценките, дадени от представителите на бизнеса, са в по-голямата си част под средната оценка, а висока оценка (5) е дадена от малко на брой респонденти.

Въпрос 25: Кои са решаващите фактори за Вас за стартиране/разширяване на бизнеса?

Решаващите фактори за стартиране или разширяване на бизнес според респондентите са: Цената на труда на първо място, плътно следвана от фактори Достъп до национални и европейски субсидии и Наличие на квалифициран персонал.

Като фактори, които не оказват влияние върху стартиране или разширяване на бизнеса, са определени Близост до суровинна база, Достъп до добра транспортна и логистична инфраструктура и Наличие на традиции в сектора и установени партньорства с бизнес контрагенти.

Въпрос 26: Какви са основните пречки за развитие на бизнеса Ви?

Като най-сериозна пречка пред бизнеса в Добричка община на преден план излиза намаленото потребление, което е естествен резултат от намалената покупателна способност на гражданите, следствие от икономическите процеси в национален и европейски мащаб. На второ място в избора на представителите на бизнеса се подреждат два фактора – Лоша инфраструктура и Недостатъчно финансиране.

Въпрос 27: Какви инфраструктурни ограничения за развитие на бизнеса сте срещали на територията на община Добричка?

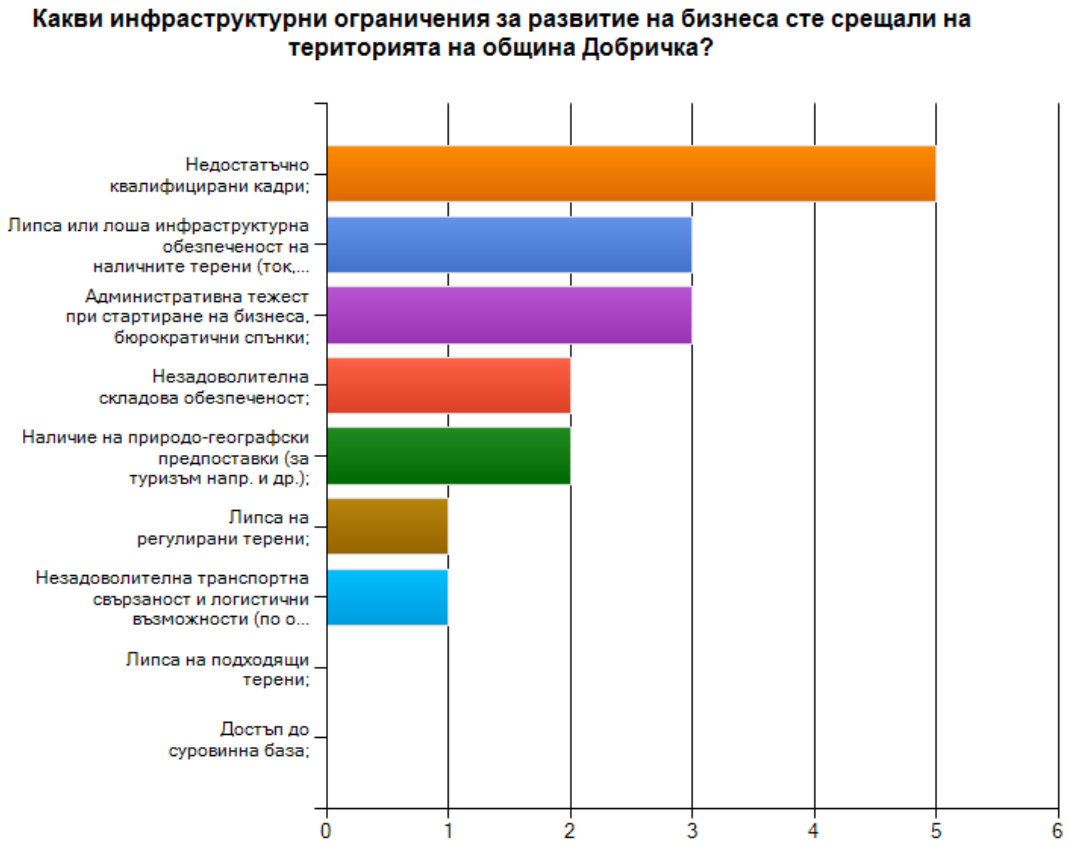

Като най-голямо ограничение за развитие на бизнеса анкетираните посочват липсата на достатъчно квалифицирани кадри. На второ място се явяват Липса или лоша инфраструктурна обезпеченост на наличните терени и Административна тежест при стартиране на бизнеса, бюрократични спънки. Допълнително, представителите на бизнеса са изказали мнение, че спънки за бизнеса са липсата на клиенти и бюрокрацията.

Два фактора не са разпознати като ограничения и това са Липса на подходящи терени и Достъп до суровинна база.

Въпрос 28: В случай, че представлявате предприятие от производствената сфера, по какъв начин осигурявате суровинната база за развитие на бизнеса си:

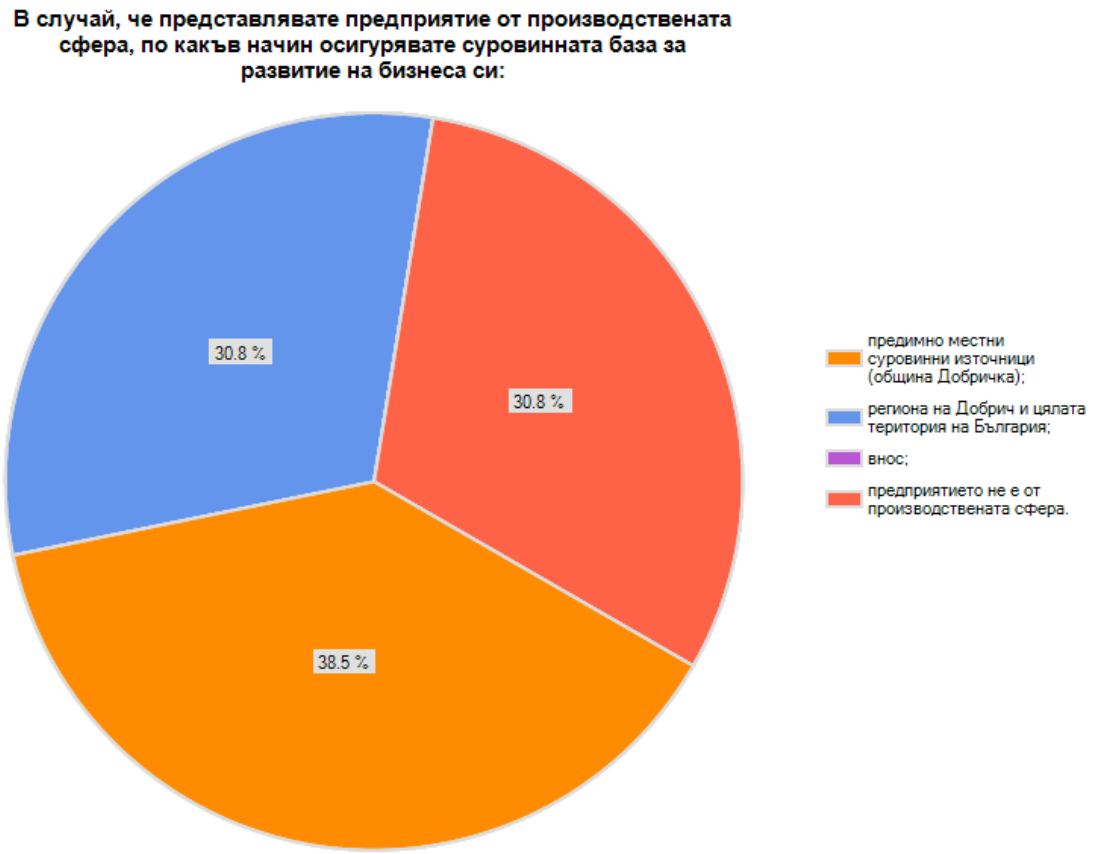

Нито едно от отговорилите предприятия не използва в работата си вносни суровини.

Близо 70% от анкетираните са представители на предприятия от производствената сфера, които осигуряват суровинната база за развитие на техния бизнес от местни и национални суровинни източници.

Въпрос 29: Какъв тип инвестиции сте осъществявали през последните три години?

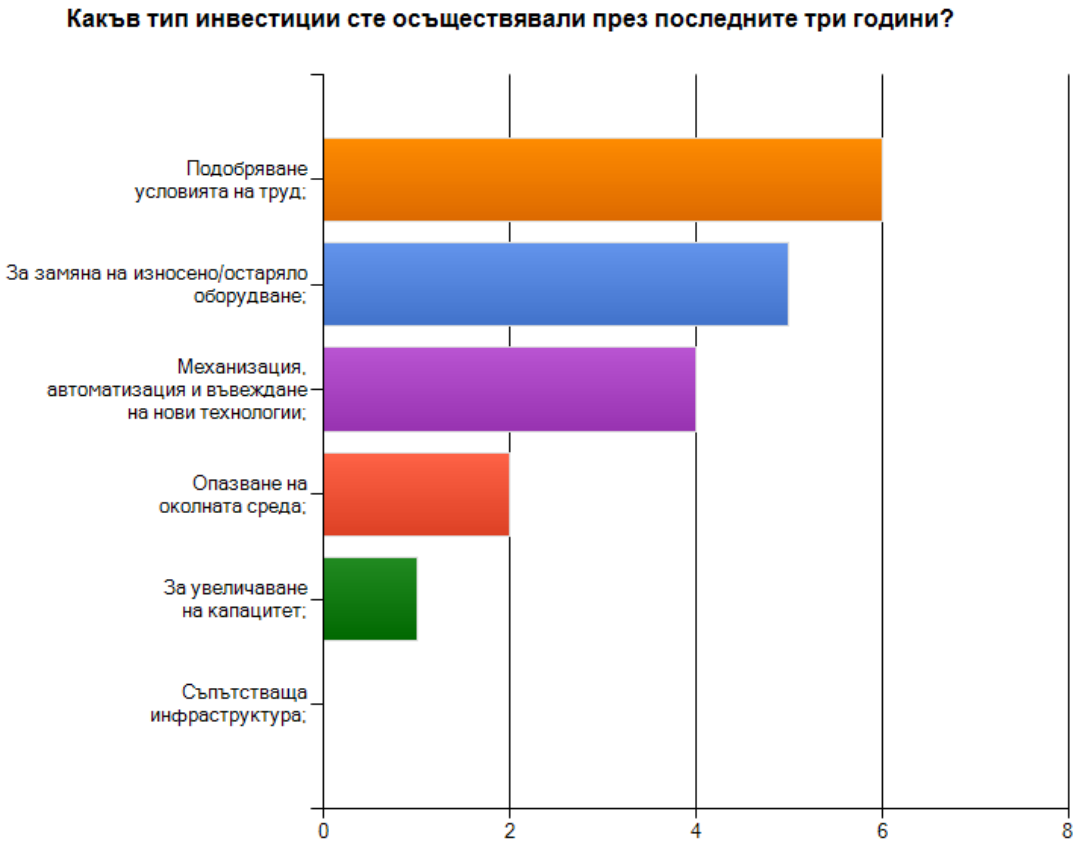

Инвестициите, осъществявани от бизнеса през последните три години, са насочени главно към подобряване условията на труд и замяна на износено/остаряло оборудване. Инвестиции са правени и в посока механизация, автоматизация и въвеждане на нови технологии. Един от респондентите е подал допълнителен отговор за инвестиции в подновяване на МТП (Машинно Транспортен Парк).

Въпрос 30: Вашите инвестиционни намерения зависят от:

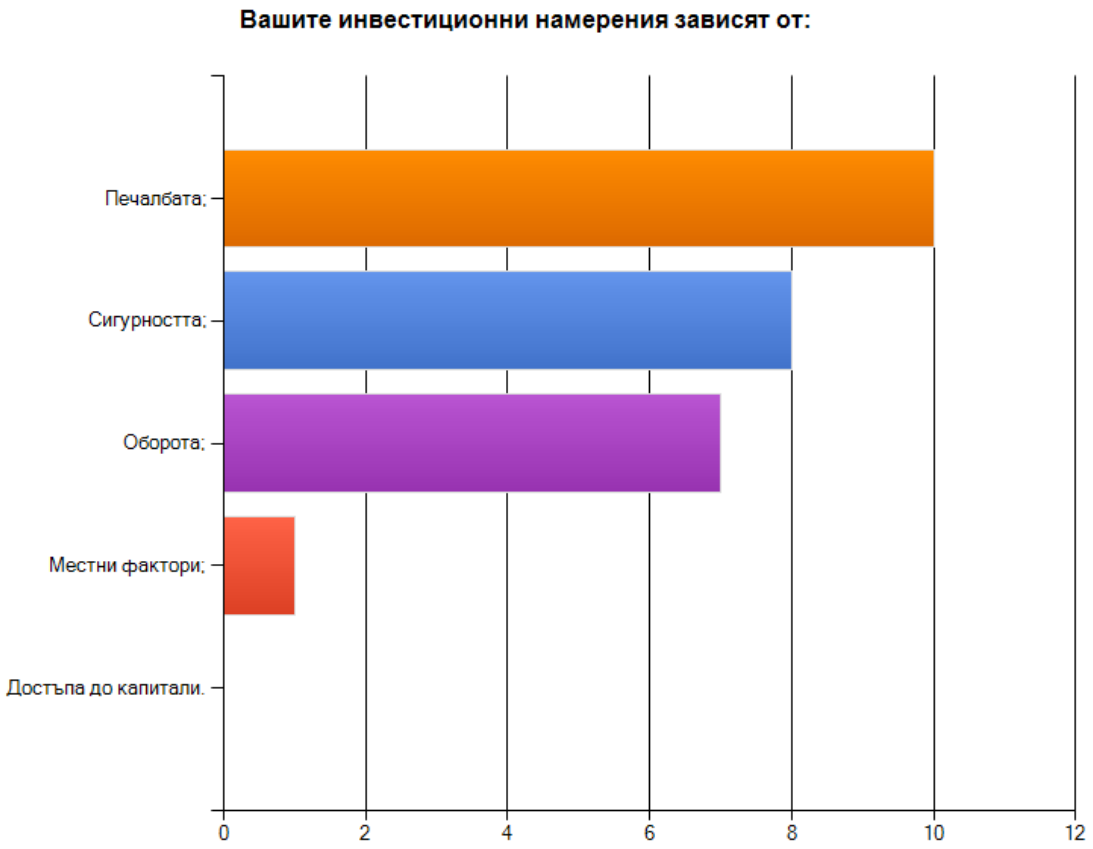

Бъдещите инвестиции на представителите на бизнеса, попълнили анкетата зависят главно от печалбата на предприятията. На второ място е поставен фактор сигурност.

Местни фактори на бизнес средата оказват слабо влияние върху инвестиционните намерения и решения, докато фактор Достъп до капитали не е разпознат като значимо обстоятелство за предприемане на инвестиции.

Изводи:

Мнението на повечето анкетирани е, че сегашната визия и стратегия за развитие трябва да се променят, като на първо място поставят околна среда (зелени площи, ВиК и пречистване на води, въздух, управление на отпадъци и др.) и подобряване на техническата и транспортна инфраструктура, включително улична и тротоарна мрежа, алеи, масов обществен транспорт и др. Действащият ОПР на община Добричка 2007 – 2013 г. акцентира върху конкурентното земеделие, околната среда, подобряване на инфраструктурата и развитие на селските райони с участието на местните общности и тяхната мобилизация за европейско териториално сближаване, задълбочаване на партньорството и добросъседството.

Като основни проблеми са идентифицирани продължителна безработица и ***осигуряването на работни места, миграция на млади и образовани хора, ниската образованост на населението; Недостиг на квалифициран персонал, Остаряла и амортизирана производствена база на предприятията и Липса на логистична база и подкрепа за стартиране на нови предприятия; лошо състояние на пътната и улична инфраструктура и лошо състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа, Обезлюдяване на села и Достъпност до образователни, социални и здравни услуги.***

Като основни фактори за растеж представителите на бизнеса виждат външната помощ в лицето на Привличане на инвеститори и Повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми.

Публичните услуги, които се предоставят на територията на общината, са оценени по-скоро ниско от представителите на местния бизнес.

2.2. Представители на гражданското общество

Общо 520 души, представители на гражданското общество, са попълнили анкетата, от които: около 25% са пенсионери, около 10% са безработни, около 15% работят в сферата на селското стопанство, около 10% работят в сферата на социалните дейности, около 10% са озеленители и хора на временна заетост, около 20% - работят в сферата на услугите (търговия, туризъм, строителство, ресторантьорство), около 10% са посочили, че работят в като общи работници или чистачи. Средната възраст на респондентите е 51 години.

Въпрос 1: Запознати ли сте с приоритетите за развитие на Добричка община?

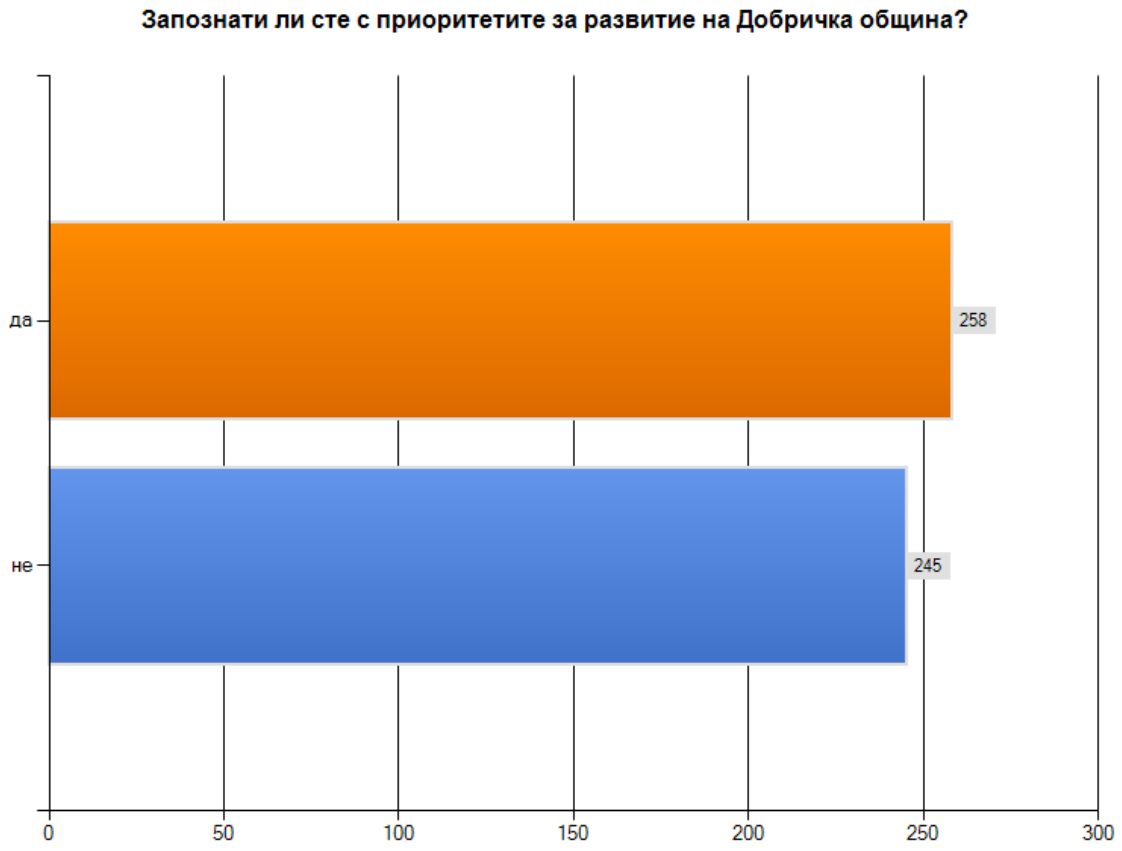

Отговорите на представителите на гражданското общество са сравнително равностойни, като малко над 50% от респондентите посочват, че са запознати с

приоритетите за развитие на Добричка община. Този въпрос се намира в пряка връзка със следващия, в който от респондентите се иска да оценят сегашната стратегическа рамка за развитие на общината. В същото време, отговорите дават представа доколко гражданите са запознати с процеса на програмиране на бъдещето развитие на общината, до колко ангажирани са те в този процес.

Въпрос 2: Считате ли, че е необходима нова визия и стратегия за развитие на Община Добричка в периода 2014-2020 г.?

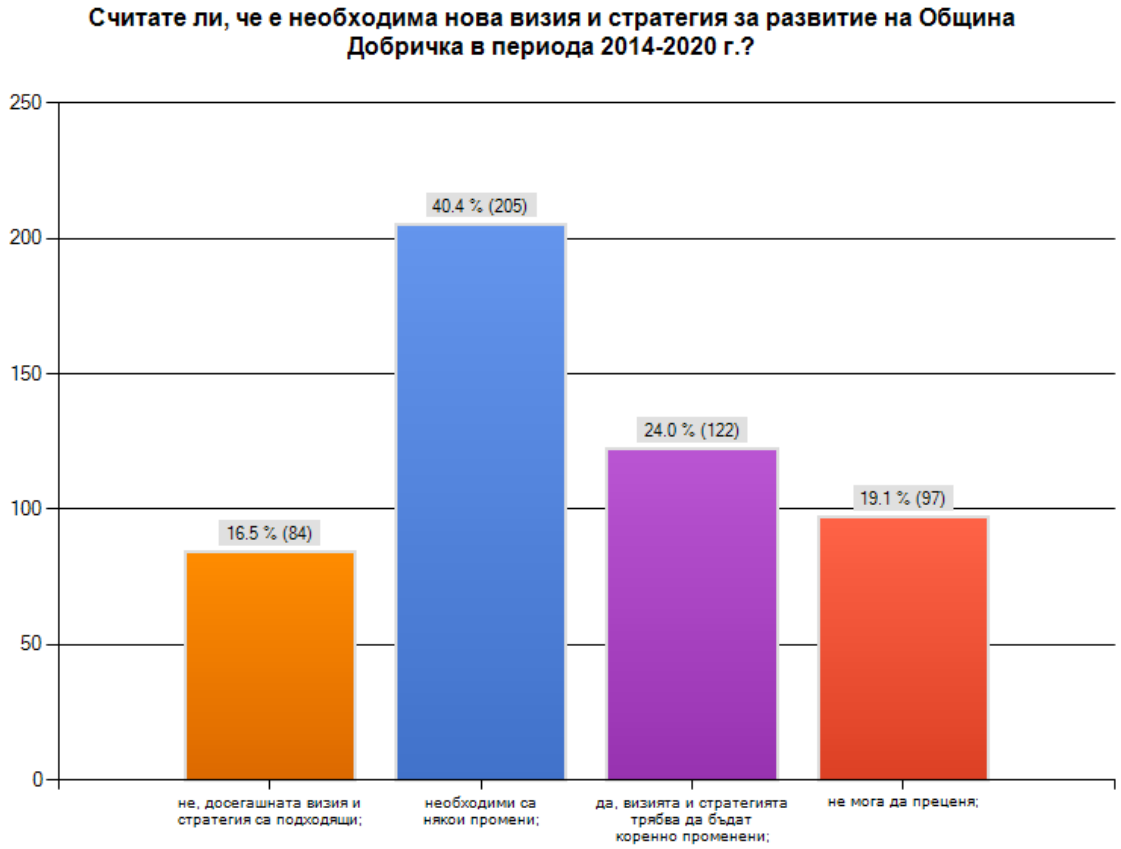

64.4% от анкетираните считат, че е необходима промяна в различна степен във визията и стратегията за развитие на Добричка община. 16.5% определят досегашната визия и стратегия, а именно развитие на конкурентно и модерно земеделие, опазване на околната среда, подобряване на инфраструктурата и развитие на селските райони с участието на местните общности и тяхната мобилизация за европейско териториално сближаване, задълбочаване на партньорството и добросъседството, за подходящи за развитието на общината.

Според по-голямата част от респондентите новата визия и стратегия на общината трябва да бъдат насочени към:

- Развитие на селското стопанство, което да се обвърже с преработващата промишленост и да се създадат нови работни места;

- Подобряване на транспортната и техническата инфраструктура;
- Образование и медицинско обслужване;
- Подобряване на обществения транспорт в общината;
- Развитие на малък и среден бизнес чрез усвояване на еврофондове

Въпрос 3: Кои според Вас трябва да са трите приоритета за бъдещо развитие на община Добричка?

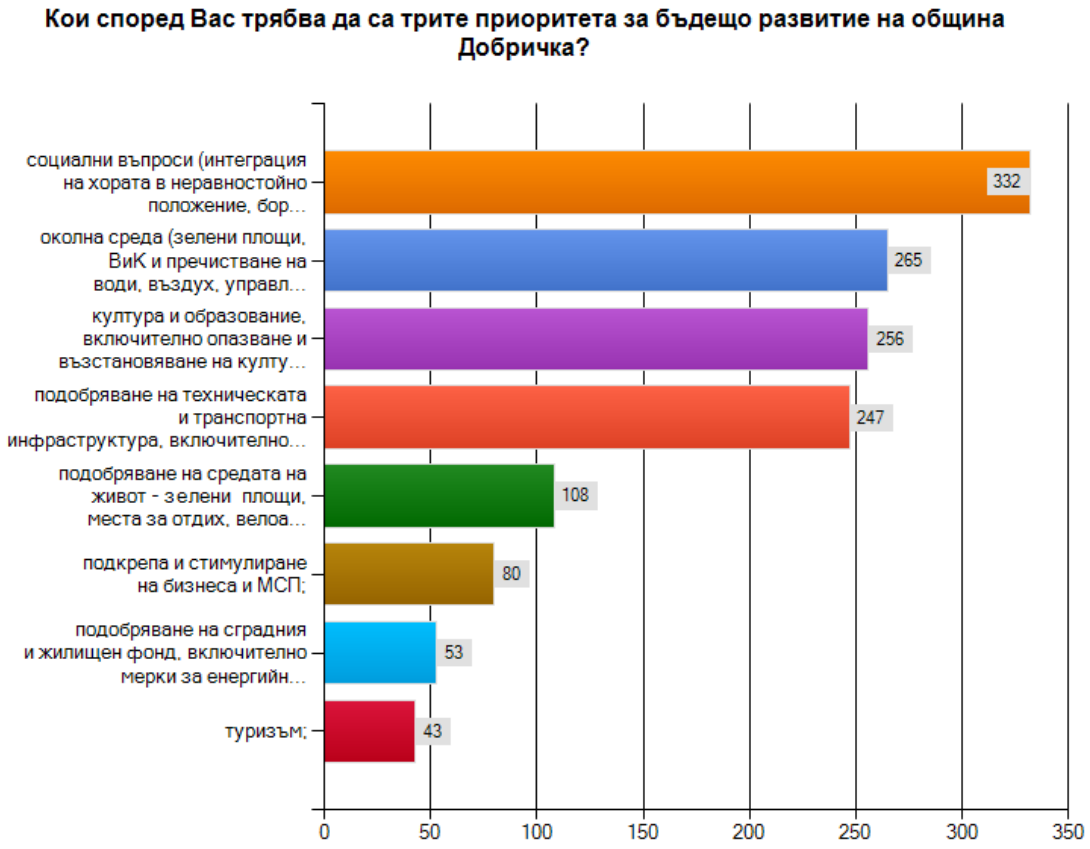

Анкетираните граждани извеждат като първи приоритет за бъдещото развитие на община Добричка работа по Социалните въпроси (интеграция на хората в неравностойно положение, борба с безработицата, подобряване на демографските показатели и др.). На второ място се подрежда приоритет Околна среда (зелени площи, ВиК и пречистване на води, въздух, управление на отпадъци и др.). Веднага след него на трето и четвърто място гражданите са приоритизирали Култура и образование, включително опазване и възстановяване на културно-историческо наследство, условия за учене през целия живот, осигуряване на условия за развитие на изкуствата, културни мероприятия и др. и Подобряване на техническата и транспортна инфраструктура, включително улична и тротоарна мрежа, алеи, масов обществен транспорт и др.

Въпрос 4: Кои са най-изявените социални проблеми на територията на Община Добричка?

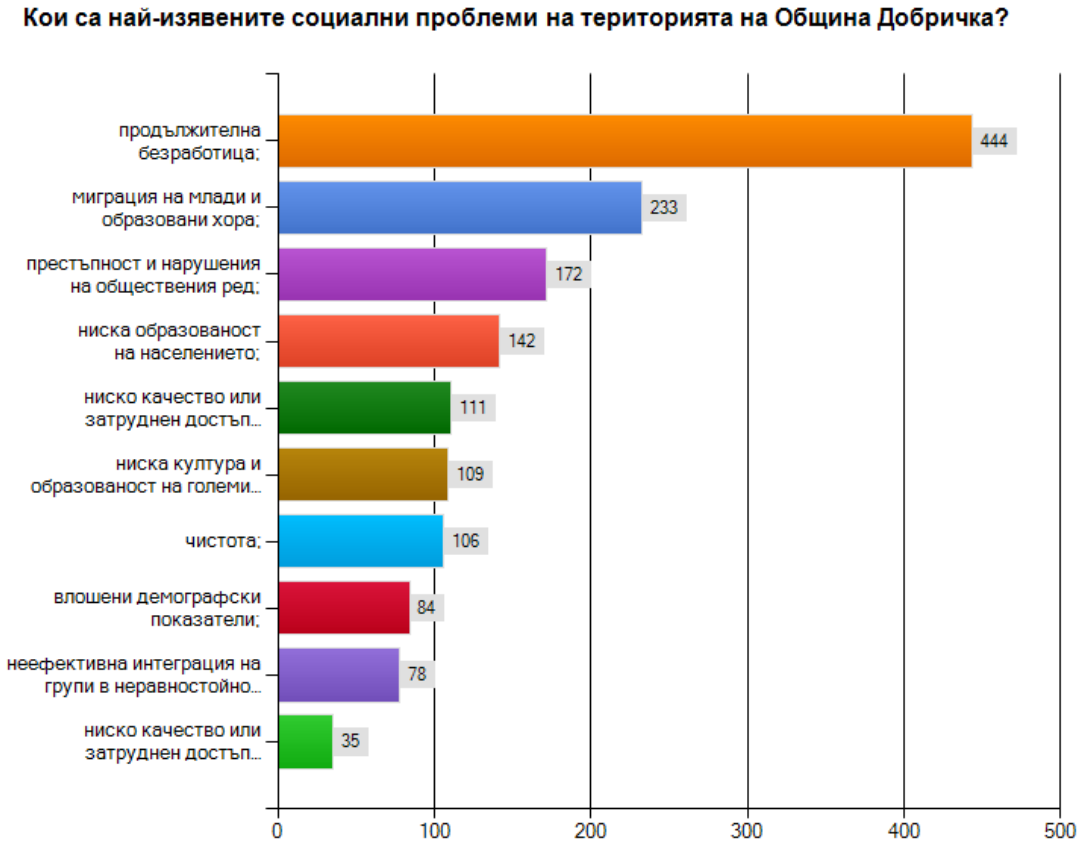

Решително, 444 от общо 520 анкетирани граждани изтъкват като най-изявен социален проблем на територията на Добричка община продължителната безработица. Близо 50% от респондентите посочват като втори проблем миграцията на млади и образовани хора. На трето място се нарежда Престъпността и нарушенията на обществения ред.

Въпрос 5: Как определяте икономическото състояние на Добричка община?

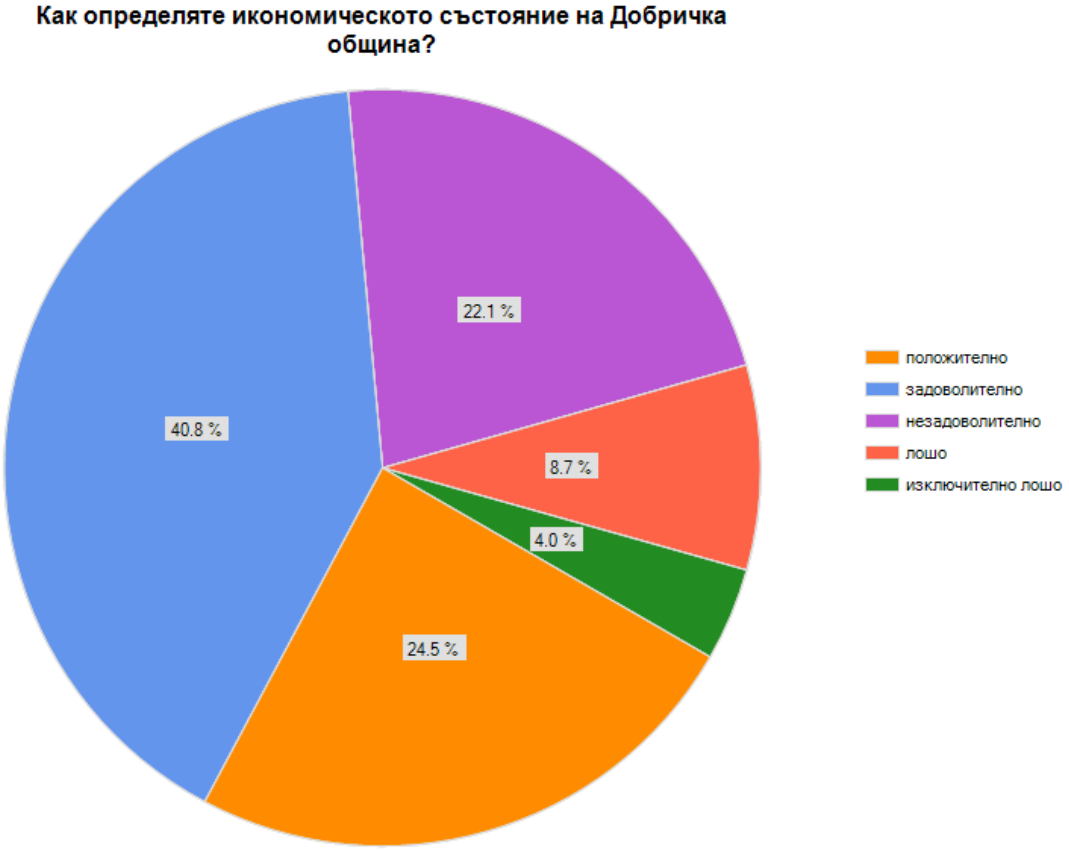

По-скоро позитивни нагласи към икономическото състояние на община Добричка са заявили 65.5% от респондентите, 1/3 от които го окачествяват дори като положително. Като незадоволително го определят 22,1%, а общо 12,7% смятат, че е лошо и изключително лошо.

Въпрос 6: Кои са най-сериозните икономически проблеми на Община Добричка?

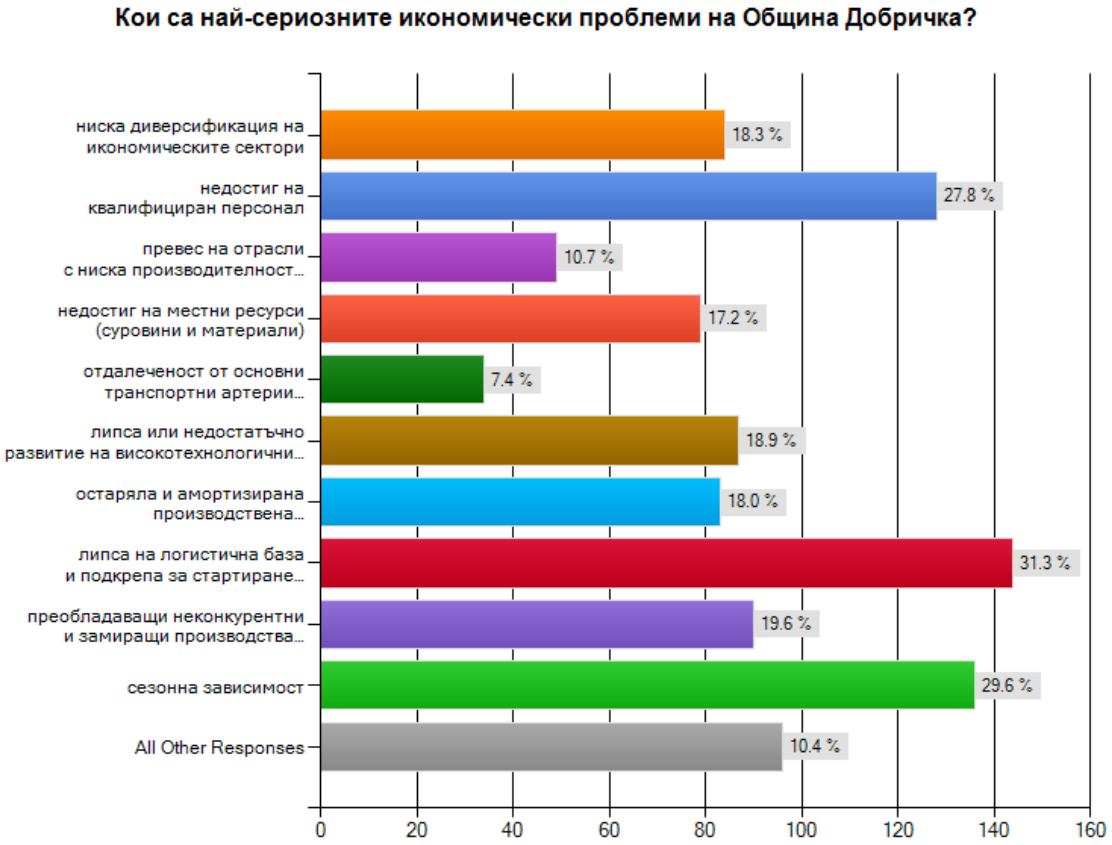

Трите най-сериозни икономически проблема на Община Добричка, определени от гражданите, са: липса на логистична база и подкрепа за стартиране на нови предприятия (31,3%), сезонна зависимост (29,6) и недостиг на квалифициран персонал (27,8). Като проблеми с най-малко значение за икономиката на общината са определени: отдалечеността от основни транспортни артерии за износ на продукция и превесът на отрасли с ниска производителност и ефективност.

Въпрос 7: Съществува ли според Вас неоползотворен потенциал за икономическо развитие на територията на Община Добричка?

На този въпрос са отговорили 112 от анкетираните, от които 45 са посочили отговор Да. Като примери за неоползотворен потенциал за икономическо развитие са посочени:

- Развитие на селското стопанство и предприятия от преработвателната промишленост;

- Развитие на алтернативни и възобновяеми източници за енергия;

- Развитие на туризма;

- Развитие на животновъдството и биоземеделието;

- Голям брой специалисти с висше образование, които нямат реализация;

- Недостатъчно кандидатстване по мерките за развитие на селските райони за периода 2007-2013г.

Според 45 от анкетираните няма неоползотворен потенциал за икономическо развитие на територията на Община Добричка, 22 не могат да преценят.

Въпрос 8: Кои са най-изявените проблеми на техническата инфраструктура на територията на Община Добричка?

Близо 80% от респондентите определят лошото състояние на пътната и улична инфраструктура като най-изявения проблем на техническата инфраструктура на територията на общината. На второ място гражданите да подредили проблема с лошото състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа (61,8%). Всеки един от останалите инфраструктурни проблеми получават по-малко от 30% от

гласовете на анкетираните, но не остава такъв, който да не е останал припознат от гражданите.

Въпрос 9: Кои фактори биха могли да бъдат двигател за развитието на Добричка община?

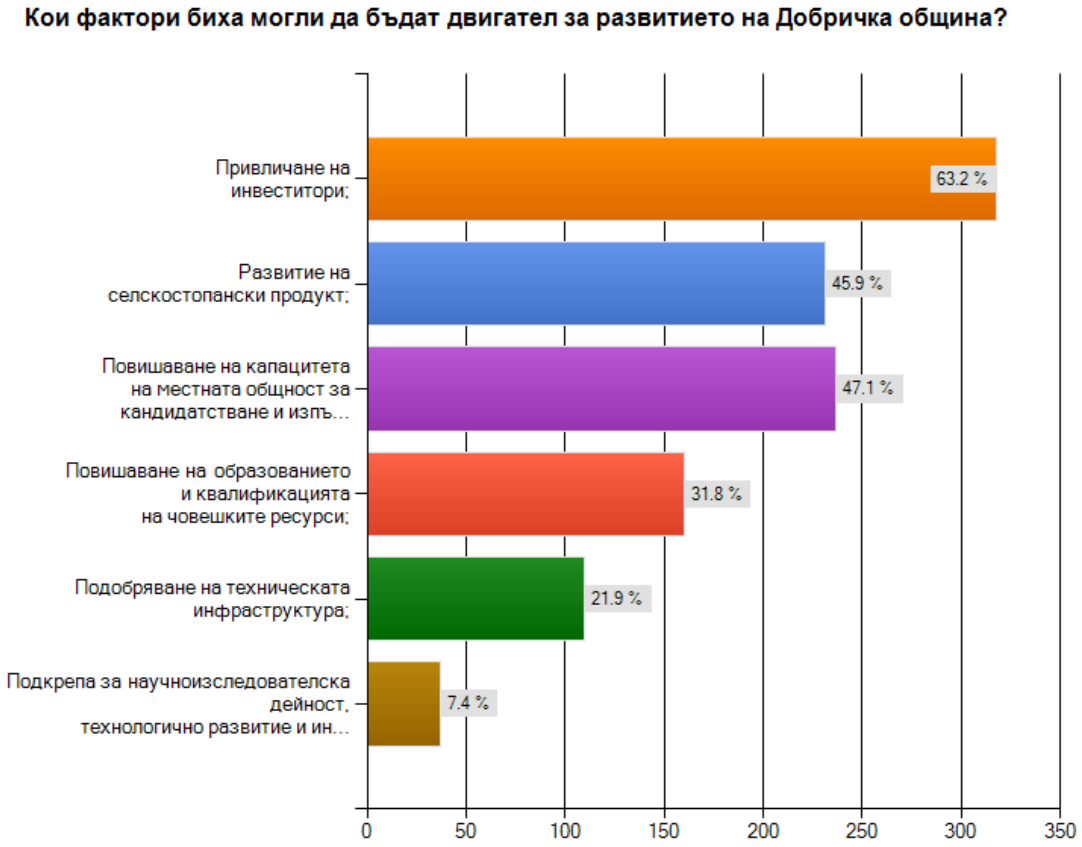

Гражданите определят Привличането на инвеститори като факторът, който в най-голяма степен би изиграл роля на двигател за развитието на Добричка община. На второ и трето място с близък процент гласове са подредени Повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми и Развитие на селскостопански продукт.

Подкрепа за научноизследователска дейност, технологично развитие и иновации е счетен за фактор с най-малко значение на развитието на общината.

Въпрос 10: Кои са трите основни проблема, които Добричка община трябва приоритетно да реши?

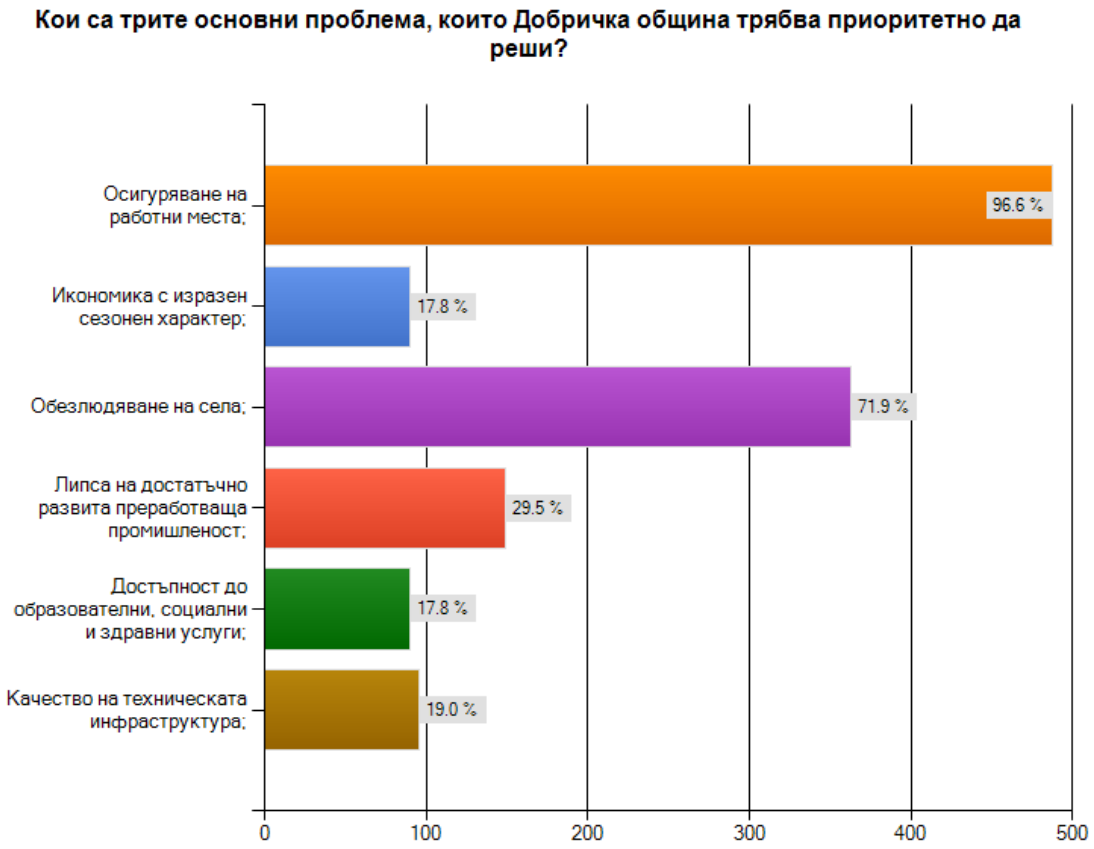

Изключително единодушно, 96,6% от анкетираните представители на гражданското общество поставят като първи проблем пред Общината Осигуряването на работни места. Като втори проблем, посочен от 71,9% от населението, се откроява Обезлюдяването на селата.

Проблемите, считани за основни от най-малко на брой граждани, с равен процент, са Икономика с изразен сезонен характер и Достъпност до образователни, социални и здравни услуги.

Въпрос 11: Кои според Вас са силните, положителните страни на Община Добричка?

Въпросът е отворен, което предполага анкетираните да дадат своето мнение без да бъдат насочвани към определени отговори, така че да се разширят идеите и да се разбере какво е важно за хората. 112 от общо 520 анкетирани са отговорили на този въпрос, като 27 от тях определят като силна страна плодородните земи и развитото модерно земеделие на територията на общината, 49 души отчитат като

положителни страни в развитието доброто управление на общината, поддържането на финансова стабилност, на общинския сграден фонд и материалната база, както и доброто ниво на услугите, свързани с култура, здравеопазване, образование и спорт, поддържане на техническата инфраструктура.

Според 29 от отговорилите, Община Добричка няма силни страни, а 7 души нямат мнение по въпроса.

Въпрос 12: По скалата от 1 до 5 (1- не отговарят; 5 – отговарят в голяма степен) смятате ли, че публичните услуги в общината отговарят на нуждите на гражданите:

В таблицата по-долу срещу всяка публична услуга е записан броят на респондентите и разпределението на техните отговори по степените от скалата.

Публични услуги	***1***	***2***	***3***	***4***	***5***
Услуги, свързани с техническата инфраструктура – улична и пътна мрежа, паркинги и др.	110	99	146	50	37
Услуги, свързани с културата, вкл. места за провеждане на културни дейности	55	67	114	111	91
Услуги, свързани с образованието	46	46	133	127	75
Услуги, свързани с благоустрояване и комунални услуги – почистване, озеленяване	70	92	142	99	42
Услуги, свързани със здравеопазването – болници, поликлиники, здравни центрове	77	87	121	106	50
Услуги, свързани с околната среда – ниво на замърсяване (прах, шум)	90	78	141	75	35
Услуги, свързани с обществения транспорт и транспортната достъпност	68	99	108	102	54
Услуги, свързани с водоснабдяване и канализация	115	89	115	83	45
Услуги, свързани със спорта, отдиха и туризма – спортни съоръжения, паркове и алеи	122	94	113	56	37
Социални услуги – услуги за деца, за възрастни, общински жилища	98	70	104	75	31

Оценката на гражданското общество за публичните услуги, които се предоставят на територията на общината, е по-скоро средна. Най-високо са оценени услугите, свързани с културата, с образованието, със здравеопазването и обществения транспорт и транспортната достъпност.

Въпрос 13: По скалата от 1 до 5 (1-лошо; 5 – много добро) как бихте оценили качеството на живот на вас и вашето семейство?

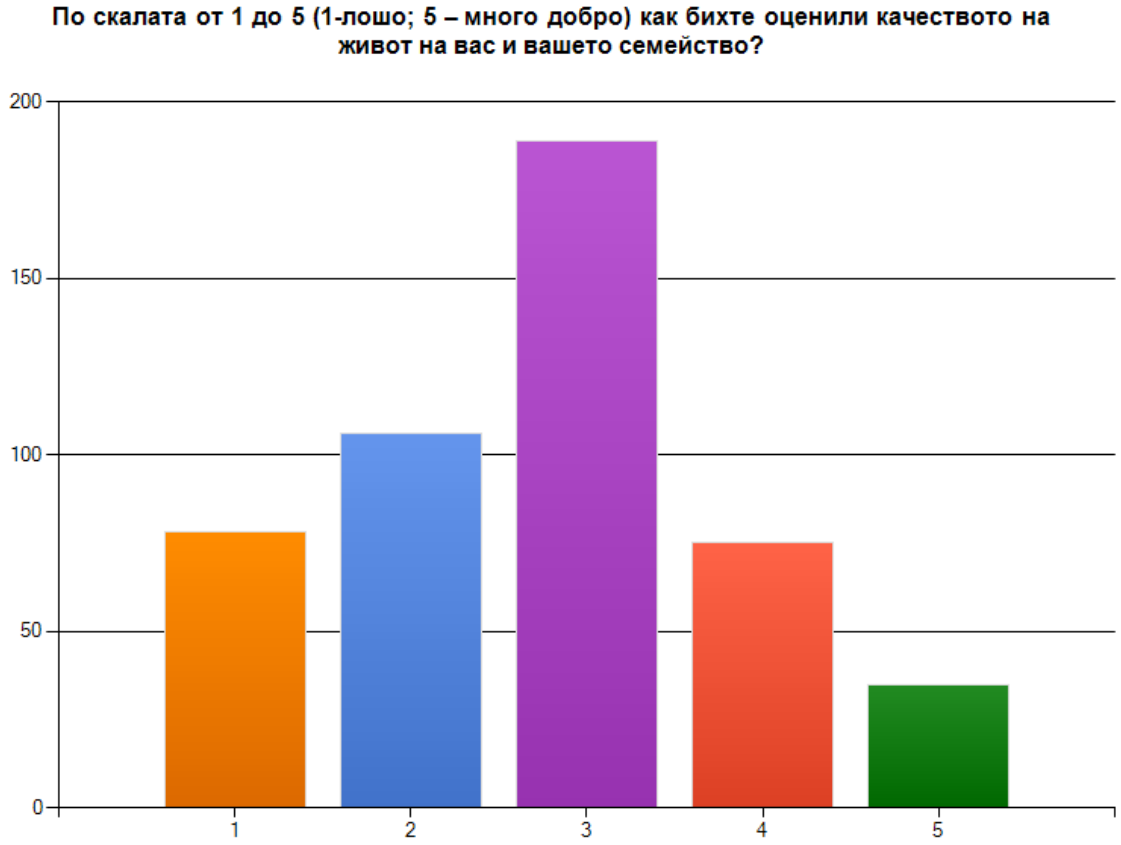

Около 30% от анкетираните граждани са дали средна оценка на качеството си на живот. По-голяма част от останалите респонденти определят качеството на техния живот като лошо или задоволително. Една около 40 души (от общо 520) казват, че живеят много добре.

Въпрос 14: Каква част от доходите си използвате за покриване на неотложни нужди – храна облекло, битови разходи?

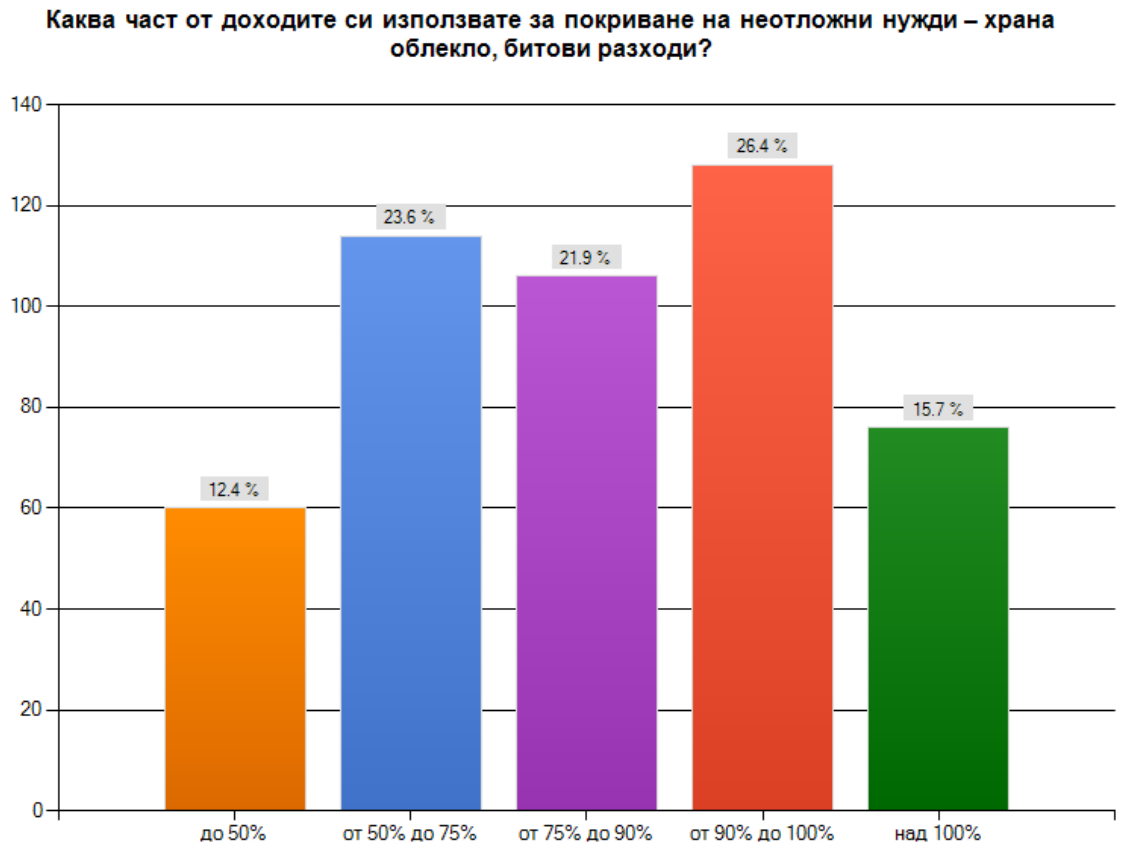

Тревожен е големият процент гражданите (26,4%) които посочват, че между 90% и 100% от доходите им се използват за покриване на неотложни нужди, а за 15,7% от респондентите доходите им не достигат за покриване на битовите нужди.

Въпрос 15: Вие или член на Вашето домакинство губили ли сте работата си през последните две години?

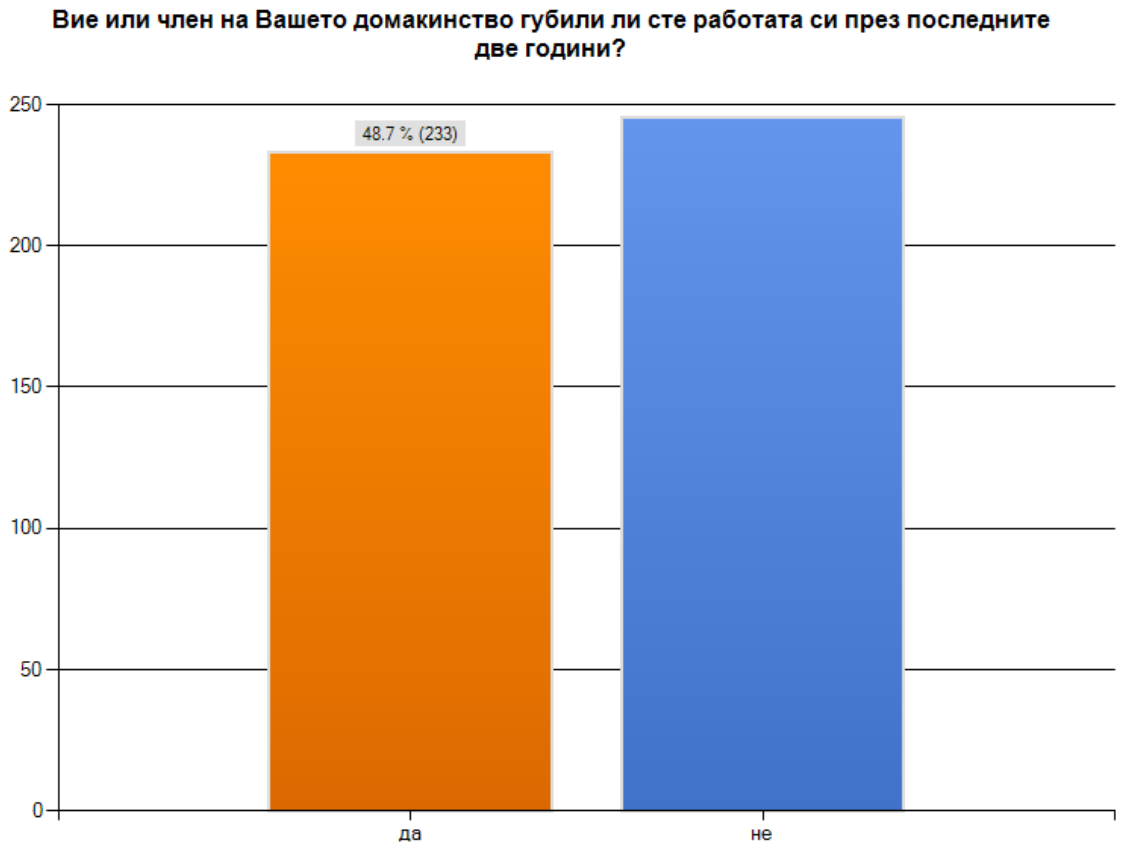

233-ма души от анкетираните 520 са загубили работата си през последните две години, или член от тяхното семейство я е загубил. По-голямата част от тези граждани използват над 90% от доходите си за покриване на неотложни нужди.

Въпрос 16: От какво естество са трудностите при намиране на нова работа?

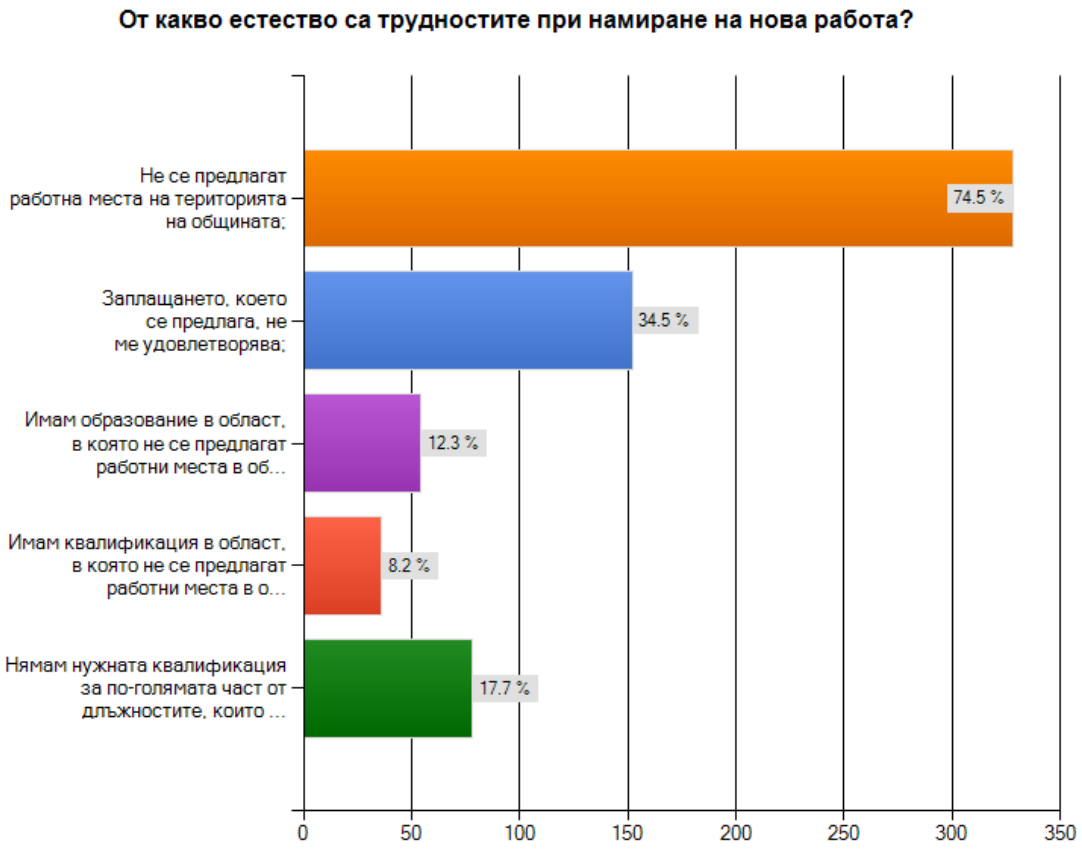

Отговорите на този въпрос са в съответствие с идентифицираните от гражданите основни проблеми в общината, а именно безработицата. Най-голяма трудност при намирането на нова работа е липсата на предлагани работни места на територията на Добричка община. Този отговор са посочили 74,5% от анкетираните граждани. На второ място е подредено затруднението от факта, че заплащането не удовлетворява търсещите работа. Като проблем с най-малка тежест е определен разминаването между квалификация на работната сила и на предлаганите работни места на територията на общината.

Въпрос 17: Кои са решаващите фактори за Вас за стартиране на бизнес?

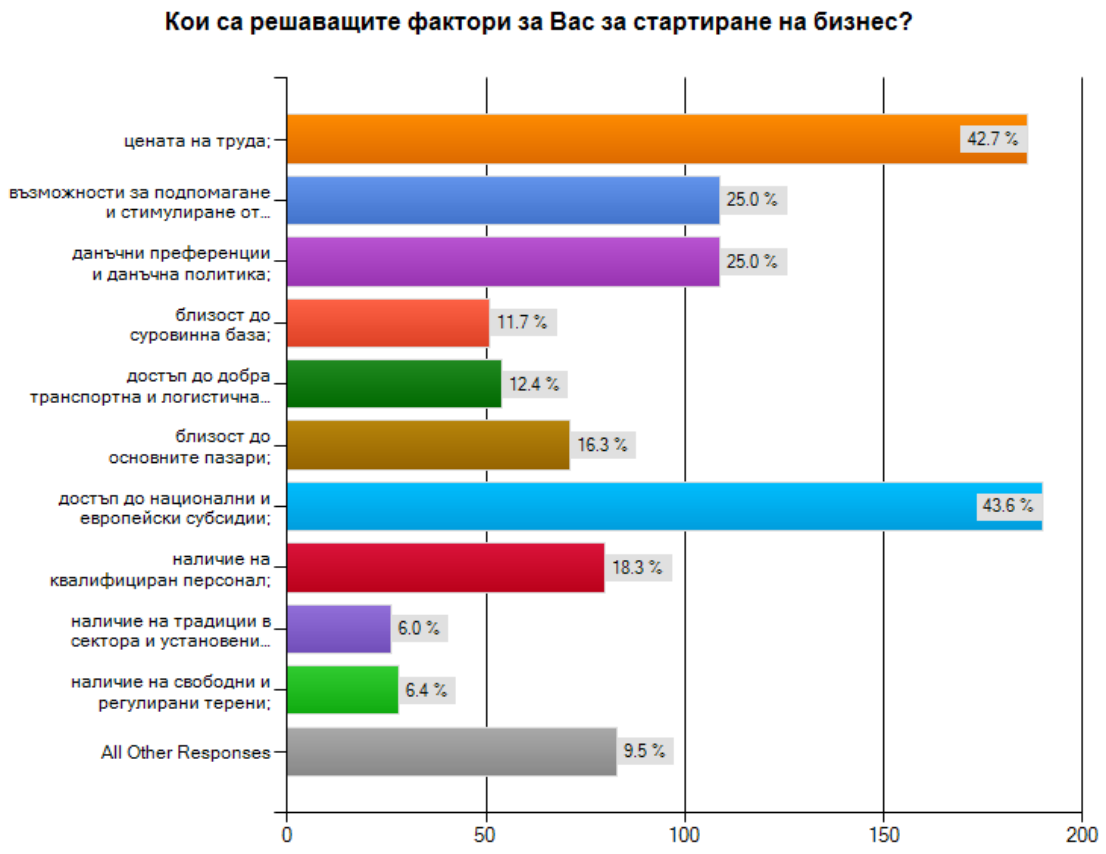

Двата решаващи фактора за стартиране на бизнес, класирани на първите места според представителите на гражданското общество, са достъпът до национални и европейски субсидии (43,6%) и цената на труда (42,7%).

Като фактори с най-малко значение за предприемачеството в района се открояват наличие на традиции в сектора и установени партньорства с бизнес контрагенти (6%) и наличие на свободни и регулирани терени (6,4%).

Въпрос 18: Можете ли да посочите дейности, инициативи и проекти, резултатите от които биха се отразили благоприятно върху качеството на живот в община Добричка?

Отговорили на този въпрос са 148 от анкетираните, като 26 са посочили, че осигуряването на работни места ще се отрази благоприятно върху качеството на живот в община Добричка. 23-ма души считат, че положително влияние ще окажат привличането на инвестиции и/или субсидиране на малки и средни предприятия, усвояването на еврофондове и проекти за финансиране на селско стопанство и преработвателни предприятия. Останалите мнения засягат различни сфери на икономическия и социален живот и могат да се обобщят в

посока: разкриване на повече производствени фирми; повече проекти, свързани със селски и еко-туризъм, с културното наследство; по-голяма усвояемост на програмата за развитие на селските райони; подобряване на инфраструктурата и жилищния фонд, подмяна на остарялата електрическа и ВиК мрежа, ремонт на улици; културно-масова дейност и възможности за развлечения за младите хора; образование и квалификация, повече детски и спортни площадки, разкриване на дом за стари хора и грижа за самотните хора.

41 от анкетираните са посочили, че не могат да преценят резултатите от кои дейности, инициативи и проекти биха се отразили благоприятно върху качеството на живот в община Добричка.

Изводи:

Преобладаващата част от гражданите на община Добричка считат, че е необходима промяна във визията и стратегията за развитие на Добричка община, като идентифицират като **основен приоритет** Социалните въпроси (интеграция на хората в неравностойно положение, борба с безработицата, подобряване на демографските показатели и др.) и Околна среда (зелени площи, ВиК и пречистване на води, въздух, управление на отпадъци и др.).

Основните проблеми според гражданите на община Добричка са:

- *Социални*: Безработицата и миграцията на млади и образовани хора;
- *Икономически*: липса на логистична база и подкрепа за стартиране на нови предприятия, сезонна зависимост и недостиг на квалифициран персонал;
- *Техническа инфраструктура*: лошото състояние на пътната и улична инфраструктура.

Единодушно жителите на общината поставят **на първо място като най-голям проблем безработицата .**

Като **решение на посочените** проблеми гражданите на общината са посочили Привличането на инвеститори, Повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми и Развитие на селскостопански продукт. Като потенциал, който общината притежава и трябва да развие, гражданите виждат: селското стопанство (животновъдство и биоземеделие) и предприятия от преработвателната промишленост; Развитие на алтернативни и възобновяеми източници за енергия; Развитие на туризма; Наличие на квалифицирани кадри, които нямат реализация, по-добро оползотворяване на възможностите за получаване на безвъзмездна помощ. Като конкурентно предимство на общината, на преден план са изведени плодородните земи и развитото модерно земеделие.

Гражданите на община Добричка са **оценили публичните услуги** с по-скоро средна оценка, като най-високо са оценени услугите в областта на социалните дейности (култура, образование, здравеопазване) и обществения транспорт и транспортната достъпност.

Според проведеното проучване, повечето респонденти определят качеството си на живот като средно, въпреки че 42.10% от тях определят над 90% от доходите

си за покриване на неотложни нужди. През последните 2 години 233-ма души от анкетираните 520 са загубили работата си или член на тяхното домакинство я е загубил. Като най-сериозна пречка за намиране на работа е посочена липсата на предлагане на работни места, както и неприемливото заплащане.

2.3. Представители на общинска администрация и други общински организации

Общо 215 анкетни карти са попълнени от целева група общинската администрация. Респондентите са представители на администрацията на Добричка община, кметствата в селата, читалища, училища, детски градини.
В анкетната карта са включени както въпроси за основните проблеми и конкурентните предимства на община Добричка, така и въпроси, изследващи административния капацитет на общината, изпълнението на Общинския план за развитие за периода 2007-2013 и взаимодействието на общината с гражданските структури.

Въпрос 1: Считате ли, че е необходима нова визия и стратегия за развитие на Община Добричка в периода 2014-2020 г.?

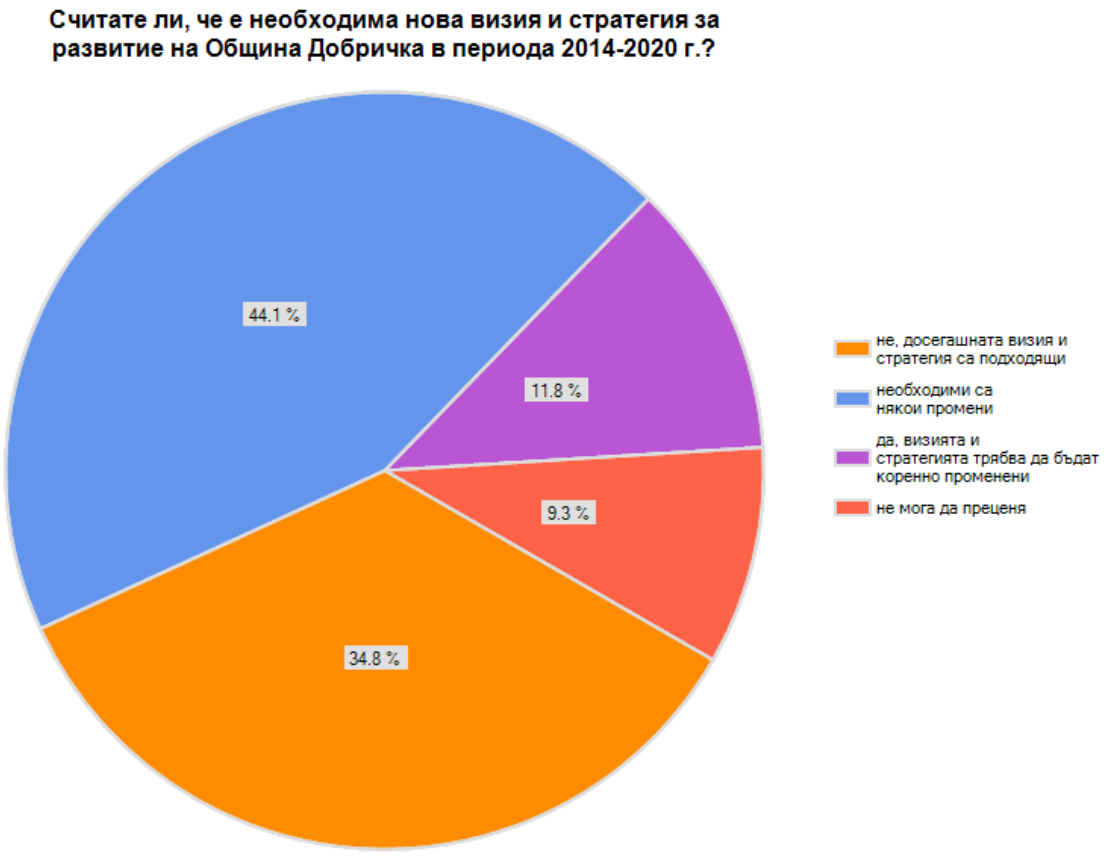

Близо 35% от анкетираните считат, че настоящата визия и стратегия са подходящи за развитието на общината и нямат нужда от промяна. Почти 56% считат, че е необходима промяна в различна степен. Като допълнителни отговори, респондентите са посочили, че новата визия и стратегия за развитие на община Добричка трябва да са насочени към:

1. Откриване на нови работни места и преодоляване на безработицата;
2. Стимулиране на раждаемостта и преодоляване на демографския срив;
3. Подобряване на транспортната инфраструктура
4. Развитие на земеделието
5. Здравеопазване, образование
6. Кандидатстване по проекти, финансирани от европейски програми

Въпрос 2: Кои според Вас трябва да са трите приоритета за бъдещо развитие на община Добричка?

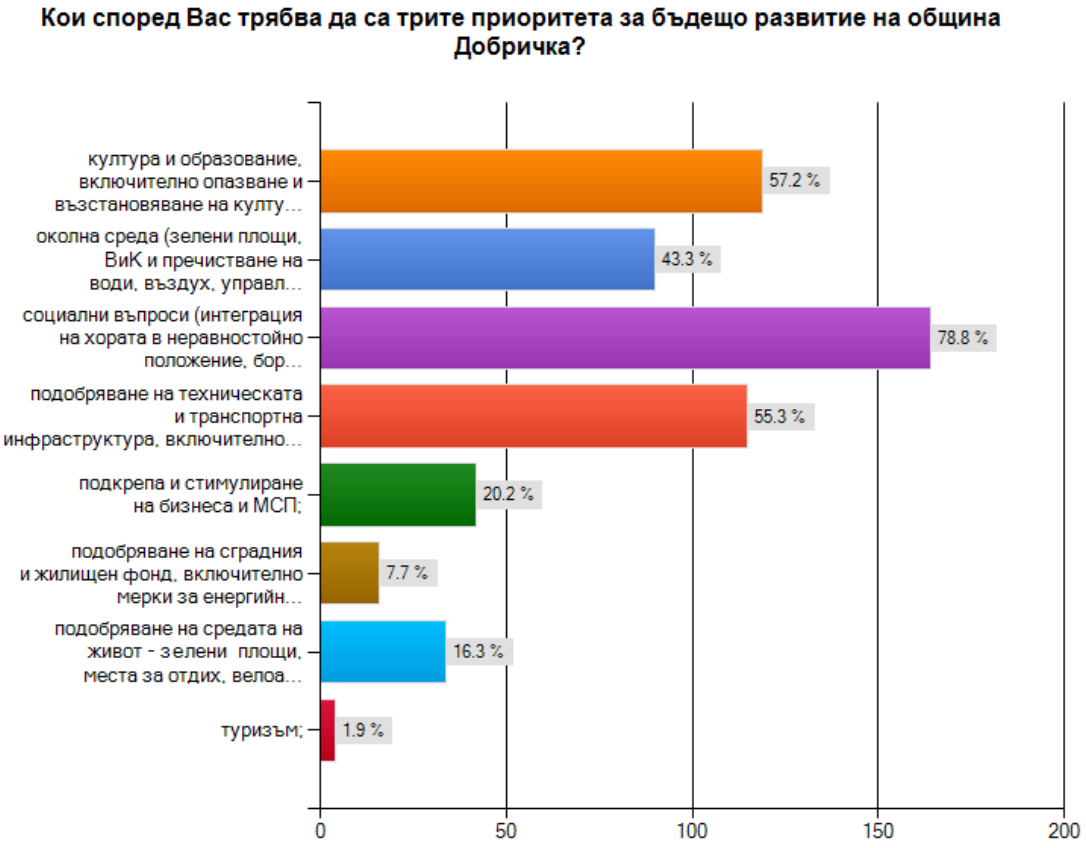

Първи приоритет в развитието на общината за 78,8% от респондентите е инвестиции в Социални въпроси (интеграция на хората в неравностойно положение, борба с безработицата, подобряване на демографските показатели и др.).

На второ и трето място са подредени съответно Култура и образование, включително опазване и възстановяване на културно-историческо наследство, условия за учене през целия живот, осигуряване на условия за развитие на изкуствата, културни мероприятия и др. и Подобряване на техническата и транспортна инфраструктура, включително улична и тротоарна мрежа, алеи, масов обществен транспорт и др. Много малка част от респондентите считат, че развитието на туризма трябва да бъде изведен като приоритет за развитието на общината.

Въпрос 3: Кои са най-изявените социални проблеми на територията на Община Добричка?

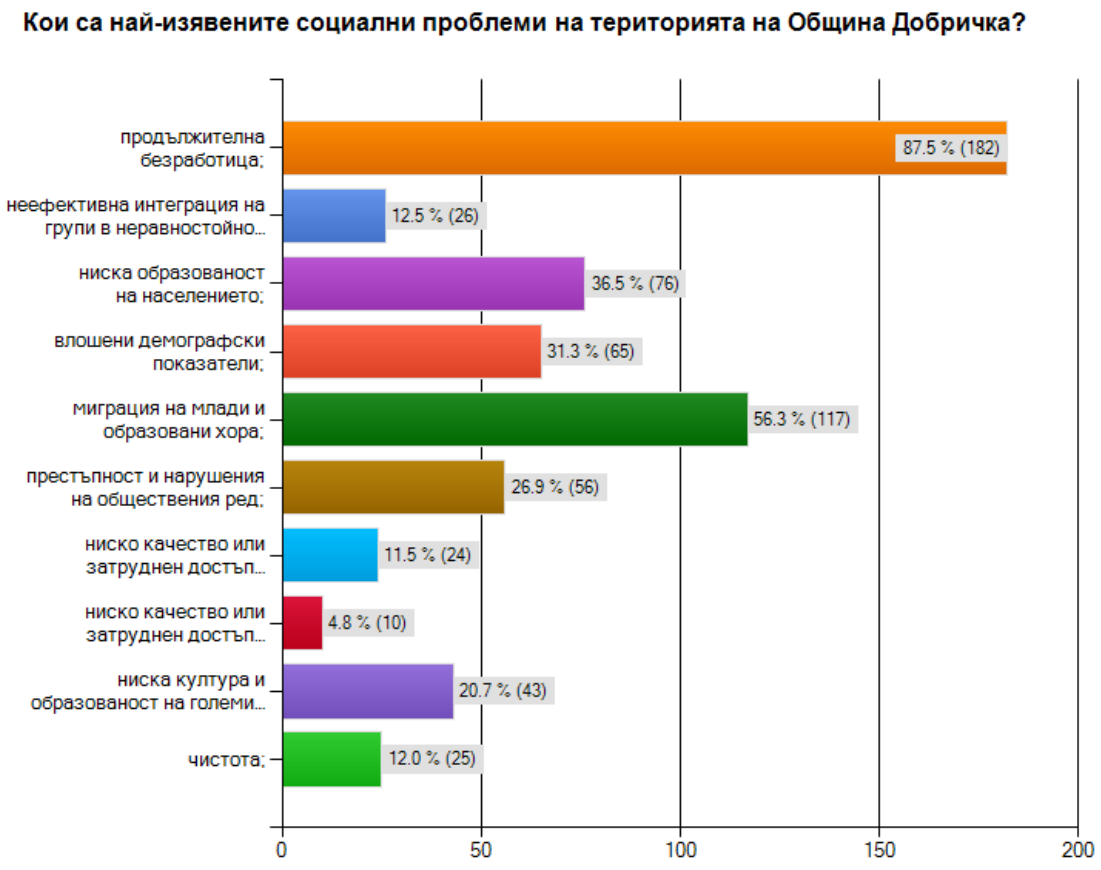

Най-изявен социален проблем за представителите на общинската администрация категорично изпъква Продължителната безработица на територията на Добричка община. На второ място с 56,3% от гласовете се явява Миграция на млади и образовани хора. 36,5% от респондентите са определили Ниската образованост на населението като трети по ред социален проблем.

Най-малко анкетирани (под 5%,) смятат, че ниското качество или затруднен достъп до образование е изявен социален проблем на територията на община Добричка.

Въпрос 4: Как определяте икономическото състояние на Добричка община?

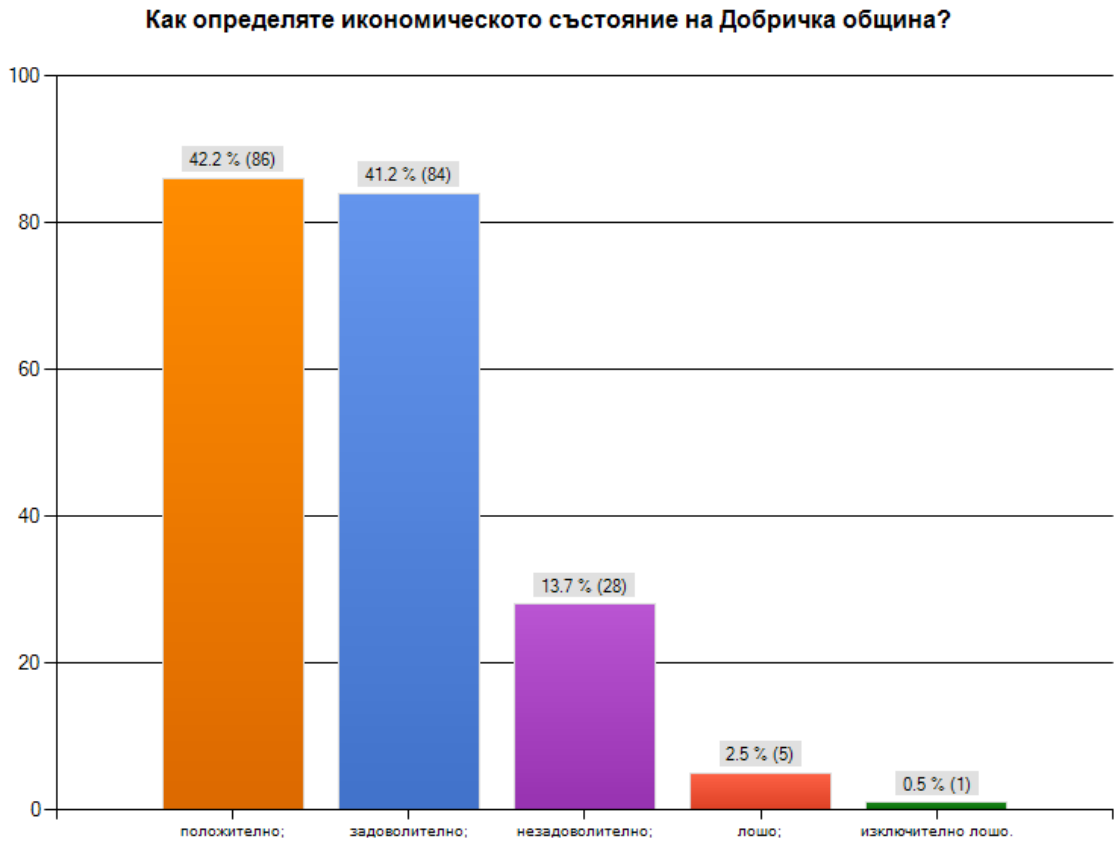

Висок процент от анкетираните представители на общинската администрация (общо 83,4%) определят икономическото състояние на Добричка община като положително или задоволително. Общо 3% от респондентите считат, че положението е лошо и изключително лошо.

Въпрос 5: Кои са най-сериозните икономически проблеми на Община Добричка?

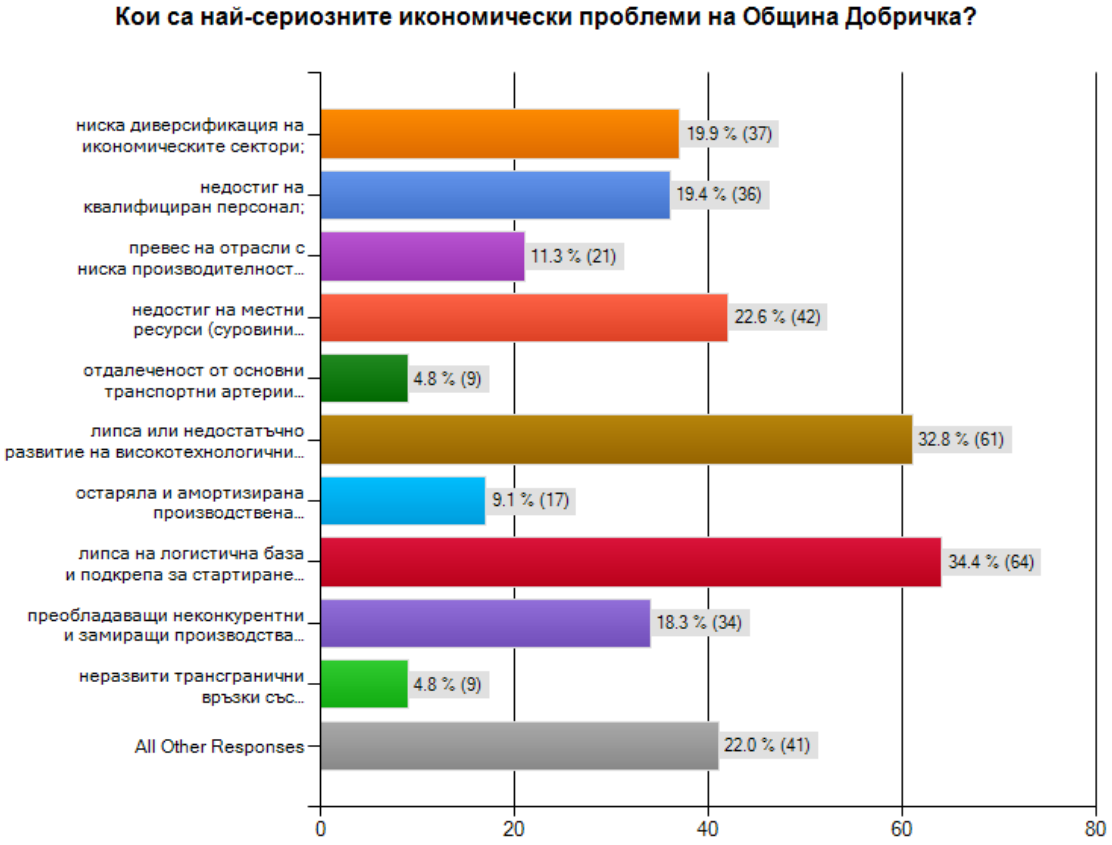

Като два най-сериозни икономически проблема според тази целева група изпъкват: Липса на логистична база и подкрепа за стартиране на нови предприятия (34,4%) и Липса или недостатъчно развитие на високотехнологични и иновативни производства с висока добавена стойност (32,8%)

Най-малко (по 9 гласа) са получили два отговора – Отдалеченост от основни транспортни артерии за износ на продукция и Неразвити трансгранични връзки със съседните държави.

Въпрос 6: Съществува ли според Вас неоползотворен потенциал за икономическо развитие на територията на Община Добричка? Ако да, моля посочете:

58 от анкетираните представители на общинската администрация са отговорили на този въпрос, някои от респондентите да посочили повече от един отговор. Разпределението на отговорите е както следва: 20 души не смятат, че има неоползотворен потенциал за икономическо развитие; 5 – не могат за преценят, според останалите потенциал за развитие има предимно в селското стопанство, преработваща и хранително-вкусова промишленост, туризъм, инвестиции в

електро добив от възобновяеми източници, изграждане на поливни инсталации и други инфраструктурни обекти, привличане на инвеститори като цяло.

Въпрос 7: Кои са най-изявените проблеми на техническата инфраструктура на територията на Община Добричка?

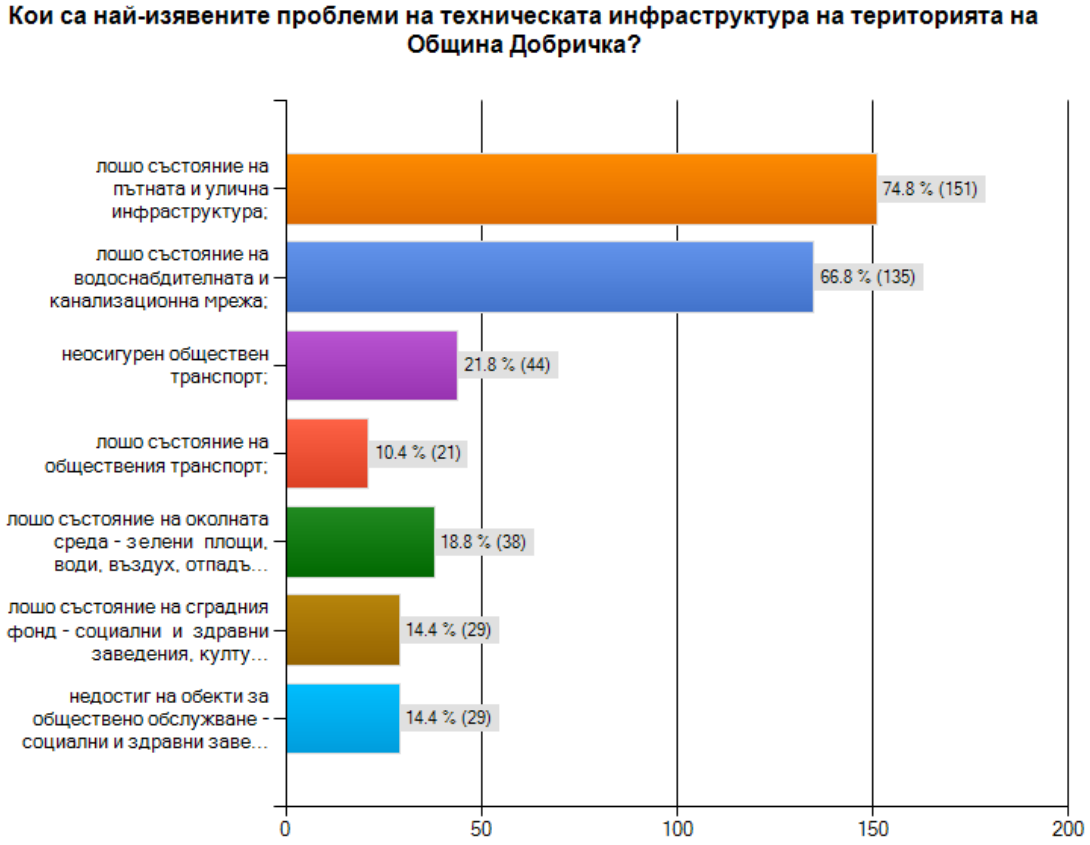

Двата най-изявени проблема на техническата инфраструктура според анкетираните са Лошото състояние на пътната и улична инфраструктура и Лошото състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа. На трето място се подрежда Неосигурен обществен транспорт с 21,8% от гласовете.

Въпрос 8: Кои фактори биха могли да бъдат двигател за развитието на Добричка община?

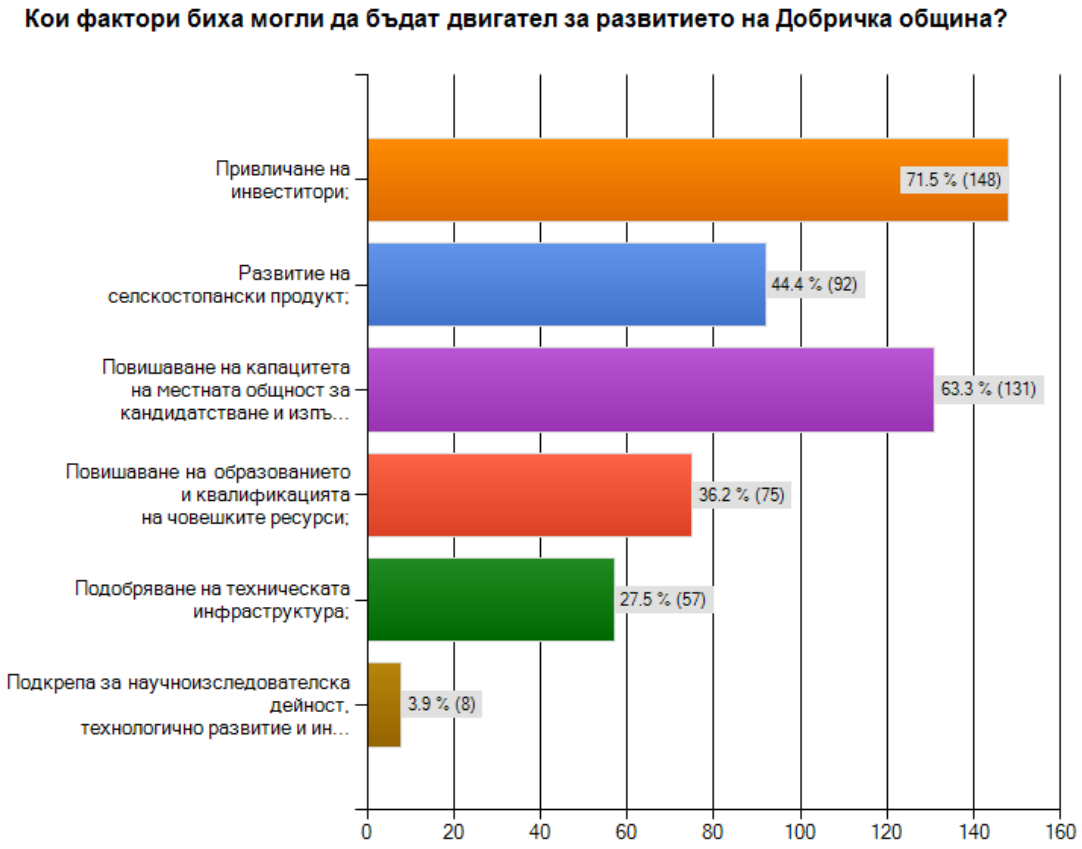

71,5% от анкетираните представители на общинската администрация считат, че основен двигател за развитието на Добричка община би могъл да бъде Привличането на инвеститори. Близко след него се подрежда факторът Повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми.

Под 4% или 8 от респондентите са разпознали като двигател в развитието Подкрепа за научноизследователска дейност, технологично развитие и иновации.

Въпрос 9: Кои са трите основни проблема, които Добричка община трябва приоритетно да реши?

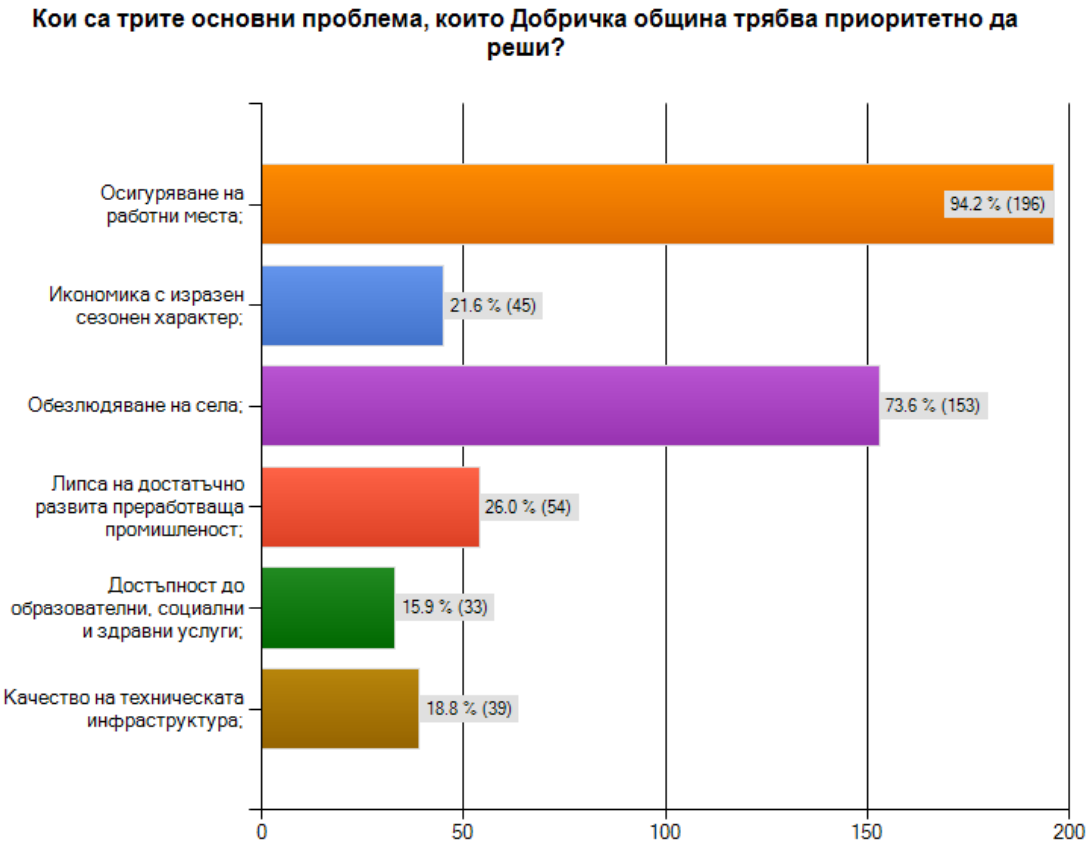

94,2% от анкетираните посочват като основен и приоритетен проблем за разрешаване Осигуряване на работни места. На второ място с 73,6% от гласовете е подреден проблемът с Обезлюдяване на села. Другите проблеми имат сравнително разпределени гласове, като най-нисък е процентът гласували (15,9) за Достъпност до образователни, социални и здравни услуги.

Въпрос 10: Кои според Вас са силните, положителните страни на Община Добричка?

Въпросът е отворен, което предполага анкетираните да дадат своето мнение без да бъдат насочвани към определени отговори, така че да се разширят идеите и да се разбере какво е важно за хората. От общо 215 души попълнили анкетата, 76 са отговорили на този въпрос, като са посочили повече от един отговор. От тях 29 души считат за силна и положителна страна на Добричка община Доброто местно управление в т.ч. координация на дейностите, финансова стабилност, грижа за хората, добра материална и техническа база; 26 души определят за силна страна селското стопанство, 14 – развитите социални дейности, като образователна система и култура; 12 – географското положение и чистата природа; има отговори в посока благоустроени населени места и грижа за селата (улично осветление, ВиК, озеленяване и ремонти и реновиране на читалища и общински сгради, осигурено сметосъбиране и сметоизвозване на ТБО по селата), производство на биопродукти, добра база за туризъм, успешно реализирани проекти по програми с европейско финансиране, създаденият информационен център.

Въпрос 11: Вашата администрация подготвена ли е за ефективно взаимодействие с организациите от бизнеса и неправителствения сектор при изпълнение на мерки за постигане на приоритетите на социално-икономическото развитие?

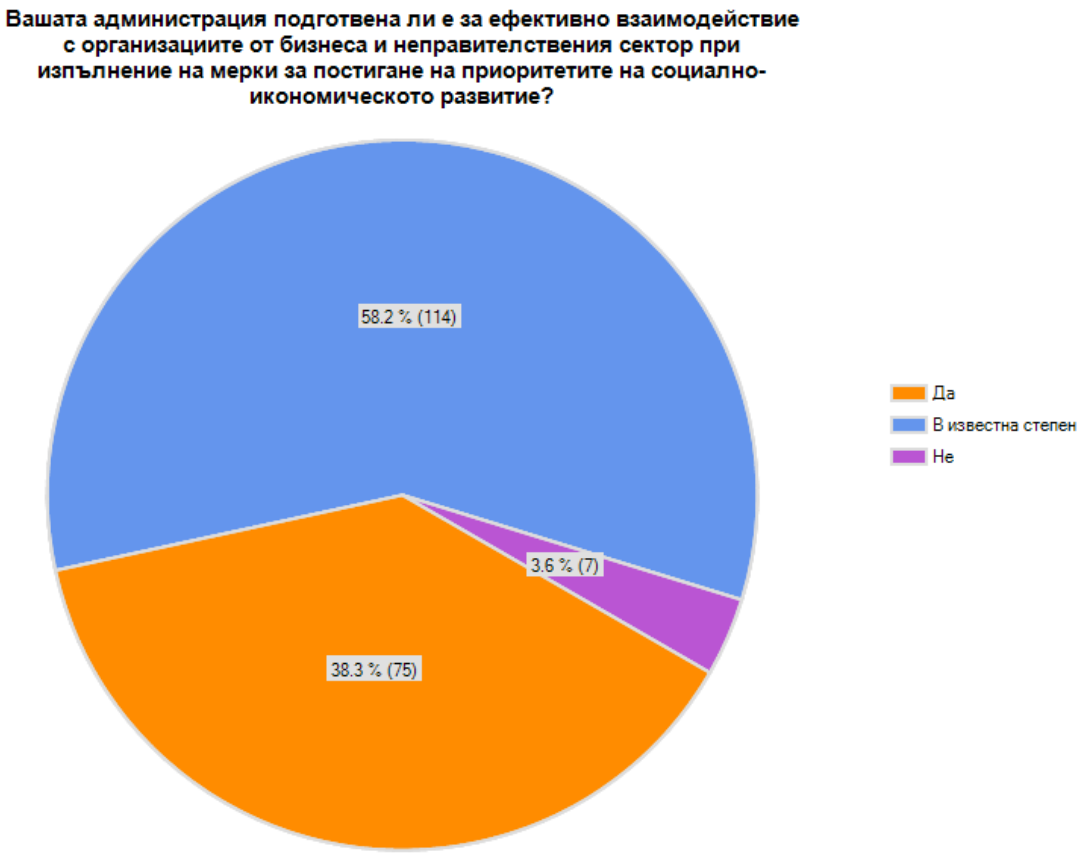

Като цяло, представителите на общинската администрация считат, че администрацията е сравнително подготвена за ефективно взаимодействие с бизнеса и НПО (96.5%). Едва 7 от 215 души смятат, че администрацията не е подготвена.

Въпрос 12: Има ли практики в община Добричка за съвместно разработване на проекти между общинската администрация и граждански организации:

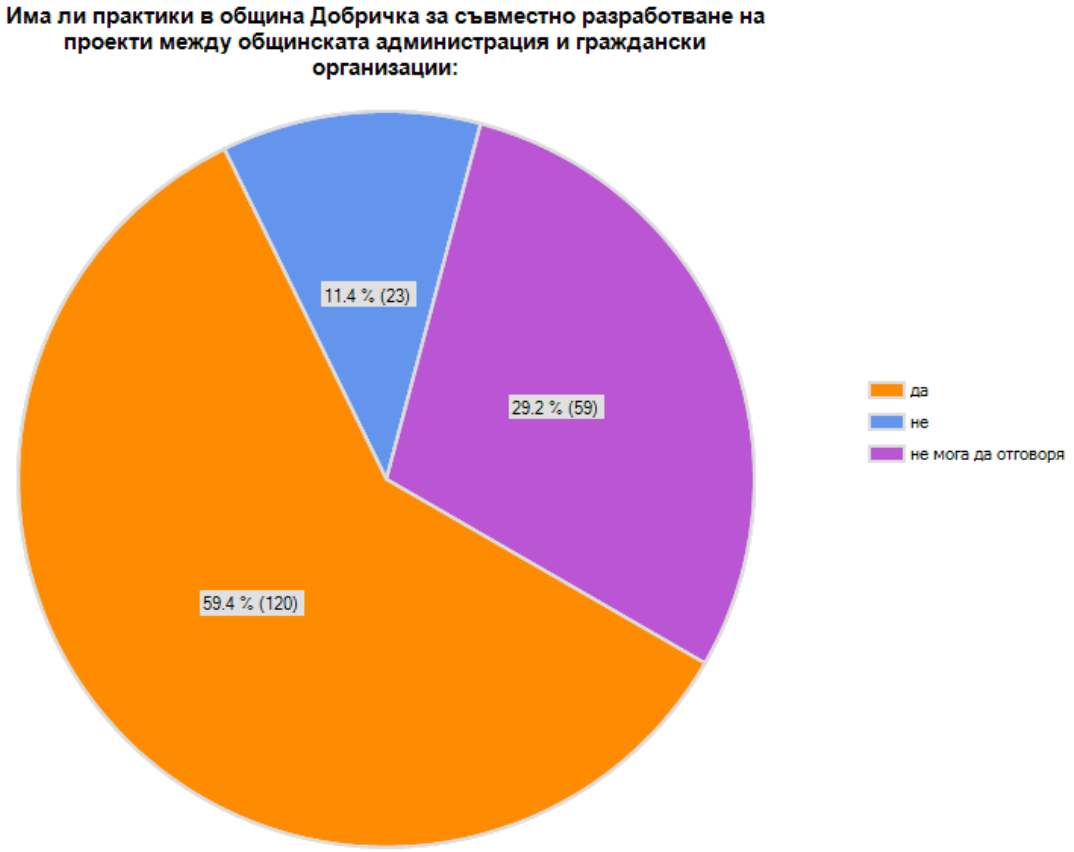

Този въпрос има пряка връзка с предходния като потвърждава мнението, че администрацията е подготвена за активно взаимодействие с гражданите и НПО чрез съвместното разработване на проекти. Според 23-ма представители на местната администрация, няма такива практики.

Въпрос 13: По какъв начин може да се подобри изпълнението на плана за развитие на Добричка община:

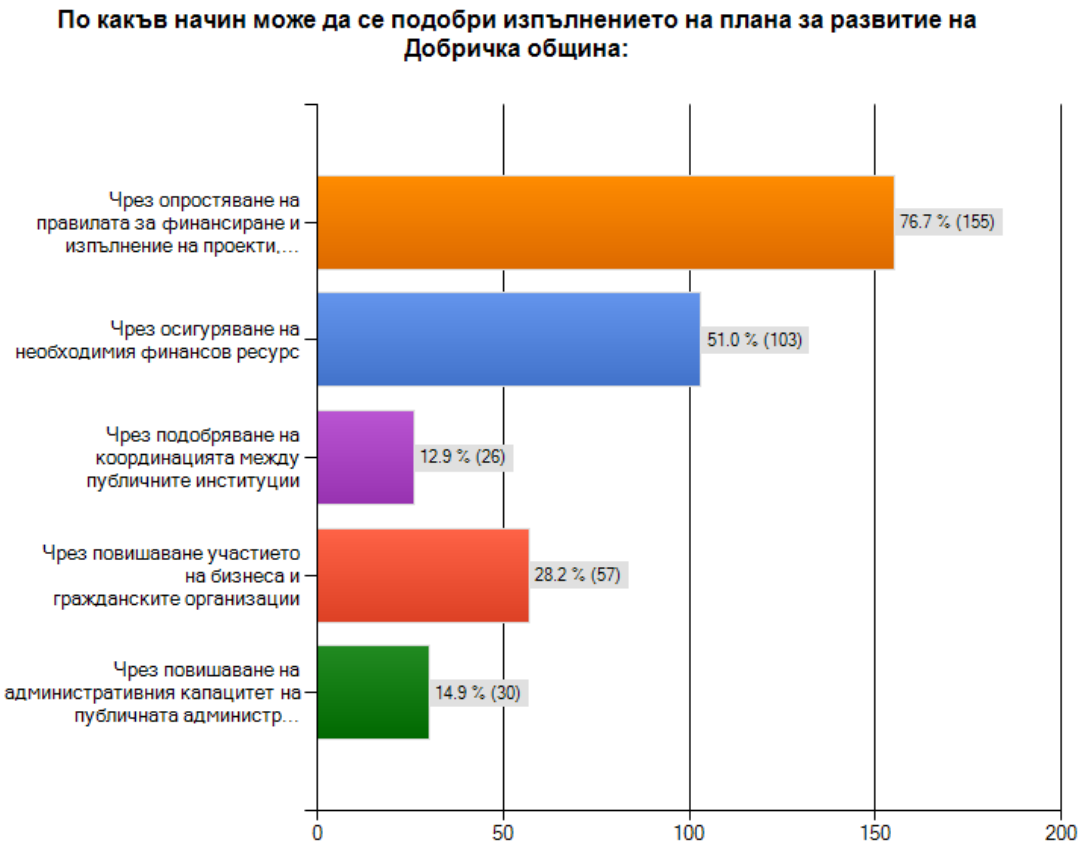

Отговорът на този въпрос е важен, тъй като отразява опитът на администрацията от предходния програмен период. 76,7% от анкетираните представители на общинската администрация считат, че по-добро изпълнение на Общинския план за развитие може да се постигне чрез опростяване на правилата за финансиране и изпълнение на проекти, финансирани от фондовете на ЕС. Проблемът с административната тежест е излиза на преден план и на национално ниво, като се вземат мерки за намаляване на обемът документи, преминаване към електронни документи и подобряване на наличните системи за наблюдение и управление на проекти. Също важен фактор, посочен на второ място, е осигуряването на необходимия финансов ресурс.

Въпрос 14: Кои са сферите с най-сериозни недостатъци и проблеми при прилагане на отделни политики:

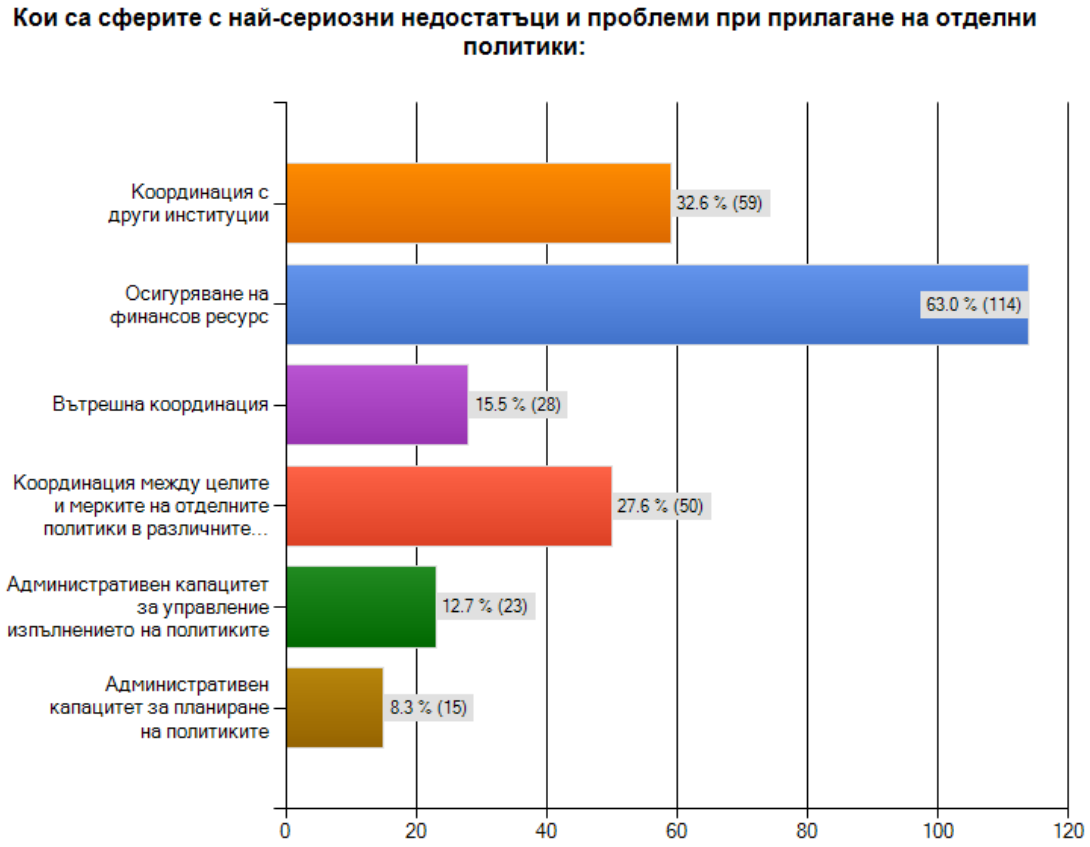

Като най-сериозен проблем общинските служители отчитат Осигуряване на финансов ресурс за изпълнение на местни политики за развитие. На второ и трето място като недостатъци са подредени съответно Координацията с други институции и Координация между целите и мерките на отделните политики в различните сектори. Тези проблеми следва да се вземат предвид при разработването на Общински план за развитие на община Добричка за следващия програмен период.

Въпрос 15: В кои области вашата администрация има необходимост от повишаване на административния капацитет?

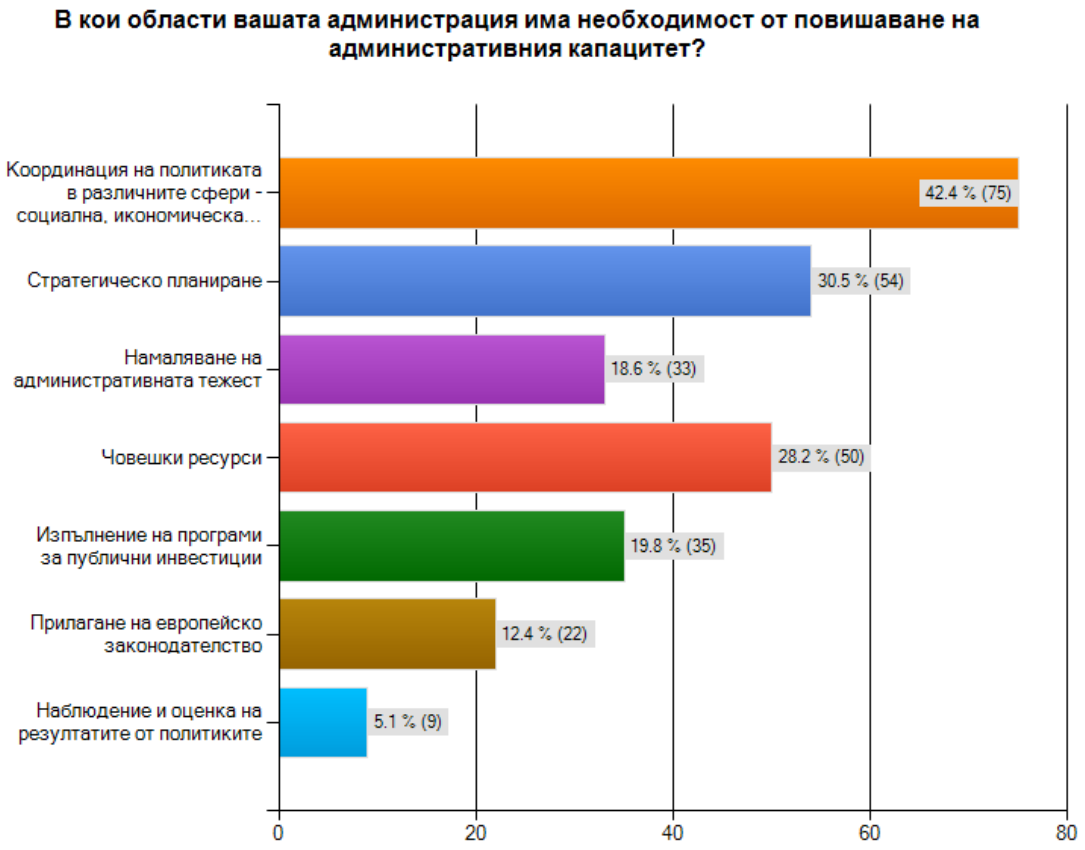

42,4% от анкетираните посочват, че администрацията има нужда от повишаване на капацитета в посока Координация на политиката в различните сфери – социална, икономическа, техническа. Стратегическото планиране (30,5) е втори поред момент, който следва да се подпомогне, както и инвестициите в Човешките ресурси (28,2%).

Въпрос 16: По скалата от 1 до 5 смятате ли, че публичните услуги в общината отговарят на нуждите на гражданите

В таблицата по-долу срещу всяка публична услуга е записан броят на респондентите и разпределението на техните отговори по степените от скалата.

Публични услуги	***1***	***2***	***3***	***4***	***5***
Услуги, свързани с техническата инфраструктура – улична и пътна мрежа, паркинги и др.	29	43	66	42	15
Услуги, свързани с културата, вкл. места за провеждане на културни дейности	4	19	41	74	58
Услуги, свързани с образованието	4	9	51	86	42
Услуги, свързани с благоустрояване и комунални услуги – почистване, озеленяване	12	36	64	62	23
Услуги, свързани със здравеопазването – болници, поликлиники, здравни центрове	17	45	76	46	15
Услуги, свързани с околната среда – ниво на замърсяване (прах, шум)	16	37	60	56	22
Услуги, свързани с обществения транспорт и транспортната достъпност	26	34	52	52	32
Услуги, свързани с водоснабдяване и канализация	33	51	50	45	20
Услуги, свързани със спорта, отдиха и туризма – спортни съоръжения, паркове и алеи	32	47	64	39	11
Социални услуги – услуги за деца, за възрастни, общински жилища	17	34	70	51	17

Оценката на общинската администрация за публичните услуги, които се предоставят на територията на общината е сравнително висока. Оценките, дадени от тази целева група, са над средната оценка (3,00). Най-високо са оценени услугите, свързани с културата, с образованието, с благоустрояване и комунални услуги, с обществения транспорт и транспортната достъпност.

Основни изводи:

Основни икономически, социални проблеми и проблеми на техническата инфраструктура, изведени на преден план от представителите на общинската администрация, са:

- *икономически:* Липса на логистична база и подкрепа за стартиране на нови предприятия и Липса или недостатъчно развитие на високотехнологични и иновативни производства с висока добавена стойност;
- *социални:* Продължителната безработица и Миграция на млади и образовани хора;
- *техническа инфраструктура:* Лошото състояние на пътната и улична инфраструктура и Лошото състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа.

Като основен проблем, единодушно е определен осигуряването на работни места.

Като *вътрешен потенциал на общината*, анкетираните идентифицират:

- *местното управление в т.ч. координация на дейностите, финансова стабилност, грижа за хората, добра материална и техническа база;*
- *селското стопанство;*
- *развитите социални дейности, като образователна система и култура;*
- *географското положение и чистата природа*;

В същото време, *решението на изведените проблеми* анкетираните представители на общинската администрация виждат в:

- *Привличането на инвеститори;*
- *Повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми*.

В тази връзка, по-голямата част от респондентите, считат, че сегашната *визия и стратегия за развитието* на община Добричка не са подходящи и трябва да се променят в посока:

- *интеграция на хората в неравностойно положение, борба с безработицата, подобряване на демографските показатели и др. социални мерки,*
- *опазване и възстановяване на културно-историческо наследство, условия за учене през целия живот, осигуряване на условия за развитие на изкуствата, културни мероприятия и др.*
- *подобряване на техническата и транспортна инфраструктура, включително улична и тротоарна мрежа, алеи, масов обществен транспорт и др.*

Според отговорите на респондентите, има *активно взаимодействие и съвместни проекти с организациите от бизнеса и неправителствения сектор*, което предполага добър диалог между администрацията и местната общност и е предпоставка за ефективно и прозрачно прилагане на политики. В същото време,

за по-ефективно прилагане на политики, анкетираните смятат, че трябва да е налице финансов ресурс за изпълнение на местни политики за развитие, да има по-добра координацията с други институции и координация между целите и мерките на отделните политики в различните сектори.
Администрацията смята, че би могла да повиши **капацитета** си в следните области:
- *Координация на политиката в различните сфери – социална, икономическа, техническа. - Стратегическото планиране*
- *Човешките ресурси*
По-добро изпълнение на Общинския план за развитие може да се постигне чрез опростяване на правилата за финансиране и изпълнение на проекти, финансирани от фондовете на ЕС

Представителите на администрацията оценяват сравнително високо публичните услуги на общината, като Най-високо са оценени услугите, свързани с културата, с образованието, с благоустрояване и комунални услуги, с обществения транспорт и транспортната достъпност.

3. Анализ на отговорите на въпроси, отправени към всички целеви групи

Общият пакет въпроси, включен в анкетните карти на всички целеви групи е разгледан с подробности в анализа на отговорите по групи. В тази точка представяме сравнение на отговорите между трите групи респонденти, участвали в анкетата, както и обобщено представяне на мнението на местната общност. Общите въпроси са 11, три от които са отворени. Въпросите целят да идентифицират основните проблеми на община Добричка, нейните силни страни и бъдещи приоритети за развитие.

Първо, представяме таблично сравнение между мнението на трите целеви групи, като са изведени само резултатите с най-много гласове.

Бизнес	***Гражданско общество***	***Общинска администрация***
1. Считате ли, че е необходима нова визия и стратегия за развитие на Община Добричка в периода 2014-2020 г.?,		
Необходими са някои	Необходими са някои	Необходими са някои

промени (40.0%)	промени (40.4%)	промени (44.1%)
2. Кои според Вас трябва да са трите приоритета за бъдещо развитие на община Добричка?		
1. Околна среда (зелени площи, ВиК и пречистване на води, въздух, управление на отпадъци и др.) 2. Подобряване на техническата и транспортна инфраструктура, включително улична и тротоарна мрежа, алеи, масов обществен транспорт и др.	**1.** Социалните въпроси (интеграция на хората в неравностойно положение, борба с безработицата, подобряване на демографските показатели и др.). **2.** Околна среда (зелени площи, ВиК и пречистване на води, въздух, управление на отпадъци и др.).	1. Социални въпроси (интеграция на хората в неравностойно положение, борба с безработицата, подобряване на демографските показатели и др.). 2. Култура и образование, включително опазване и възстановяване на културно-историческо наследство, условия за учене през целия живот, осигуряване на условия за развитие на изкуствата, културни мероприятия и др. 3. Подобряване на техническата и транспортна инфраструктура, включително улична и тротоарна мрежа, алеи, масов обществен транспорт и др.
3. Как определяте икономическото състояние на Добричка община		
Задоволително - 60%	Задоволително – 40.8 %	Задоволително – 41.2% Положително – 42.2%
4. Съществува ли според Вас неоползотворен потенциал за икономическо развитие на територията на Община Добричка?"		
Да - без да е посочено точно какъв	- Развитие на селското стопанство и предприятия от преработвателната промишленост; - Развитие на	- Селското стопанство, преработваща и хранително-вкусова промишленост, туризъм, инвестиции в електро

	алтернативни и възобновяеми източници за енергия; - Развитие на туризма; -Развитие на животновъдството и биоземеделието; - Голям брой специалисти с висше образование, които нямат реализация; - Недостатъчно кандидатстване по мерките за развитие на селските райони за периода 2007-2013г.	добив от възобновяеми източници, изграждане на поливни инсталации и други инфраструктурни обекти, привличане на инвеститори като цяло
5. Кои са най-изявените социални проблеми на територията на Община Добричка?		
1. Продължителна безработица 2. Миграция на млади и образовани хора 3. Ниската образованост на населението	1. Продължителната безработица 2. Миграция на млади и образовани хора 3. Престъпността и нарушенията на обществения ред	1. Продължителната безработица на територията на Добричка община 2. Миграция на млади и образовани хора 3. Ниската образованост на населението като трети по ред социален проблем
6. Кои са най-сериозните икономически проблеми на Община Добричка?		
1. Недостиг на квалифициран персонал 2. Остаряла и амортизирана производствена база на предприятията 3. Липса на логистична база и	1. Липса на логистична база и подкрепа за стартиране на нови предприятия 2. Сезонна зависимост 3. Недостиг на квалифициран персонал	1. Липса на логистична база и подкрепа за стартиране на нови предприятия 2. Липса или недостатъчно развитие на високотехнологичн и иновативни производства с

подкрепа за стартиране на нови предприятия		висока добавена стойност 3. Недостиг на местни ресурси
7. Кои са най-изявените проблеми на техническата инфраструктура на територията на Община Добричка?		
1. Лошо състояние на пътната и улична инфраструктура 2. Лошо състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа	1. Лошо състояние на пътната и улична инфраструктура 2. Лошо състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа	1. Лошо състояние на пътната и улична инфраструктура 2. Лошо състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа
8.Кои фактори биха могли да бъдат двигател за развитието на Добричка община?		
1. Привличане на инвеститори 2. Повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми	1. Привличане на инвеститори 2. Повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми 3. Развитие на селскостопански продукт	1. Привличане на инвеститори 2. Повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми
9.Кои са трите основни проблема, които Добричка община трябва приоритетно да реши?		
1. Осигуряването на работни	1. Осигуряването на работни	1. Осигуряването на работни

2. Обезлюдяване на села 3. Достъпност до образователни, социални и здравни услуги.	2. Обезлюдяване на села	2. Обезлюдяване на села
10.Кои според Вас са силните, положителните страни на Община Добричка?		
Кмета на общината	Плодородните земи и развитото модерно земеделие, доброто управление на общината, поддържането на финансова стабилност, на общинския сграден фонд и материалната база, както и доброто ниво на услугите, свързани с култура, здравеопазване, образование и спорт, поддържане на техническата инфраструктура	Доброто местно управление в т.ч. координация на дейностите, финансова стабилност, грижа за хората, добра материална и техническа база; селското стопанство, развитите социални дейности, като образователна система и култура; географското положение и чистата природа
11.По скалата от 1 до 5 (1- не отговарят; 5 – отговарят в голяма степен) смятате ли, че публичните услуги в общината отговарят на нуждите на гражданите?		
Оценката е по-скоро ниска. Това мнение е сравнително еднакво за всички изброени услуги.	Оценката е по-скоро средна. Най-високо са оценени услугите, свързани с културата, с образованието, със здравеопазването и обществения транспорт и транспортната достъпност.	Оценката е по-скоро висока. Най-високо са оценени услугите, свързани с културата, с образованието, с благоустрояване и комунални услуги, с обществения транспорт и транспортната достъпност.

От тази таблица става ясно, че мнението на трите целеви групи по основните въпроси за проблемите и развитието на община Добричка е сравнително

единодушно, като на места изцяло съвпада (Въпроси 1,5,7,8,9 от горепосочената таблица). Бизнесът в общината поставя на първо място като приоритет за развитие околната среда, докато гражданското общество и общинската администрация категорично идентифицират социалните въпроси като основен приоритет. Друго разминаване в мненията се наблюдава при оценката на публичните услуги в общината, като бизнесът и гражданското общество я оценяват средна към ниска. Най-високо са оценени услугите, свързани с културата, с образованието, със здравеопазването и обществения транспорт и транспортната достъпност.

Информацията от трите анкети е обединена и обработена, в следствие на което са изведени следните основни резултати:

На въпроса: *Считате ли, че е необходима нова визия и стратегия за развитие на Община Добричка в периода 2014-2020 г.?*, респондентите смятат, че по-скоро са необходими някои промени, като повечето от тях насочват отговорите си към:

- Развитие на селското стопанство и преработващата промишленост;
- Подобряване на транспортната и техническата инфраструктура;
- Откриване на нови работни места и преодоляване на безработицата;
- Кандидатстване по проекти, финансирани от европейски програми
- Подобряване на транспортната инфраструктура
- Образование и медицинско обслужване;
- Подобряване на обществения транспорт в общината;

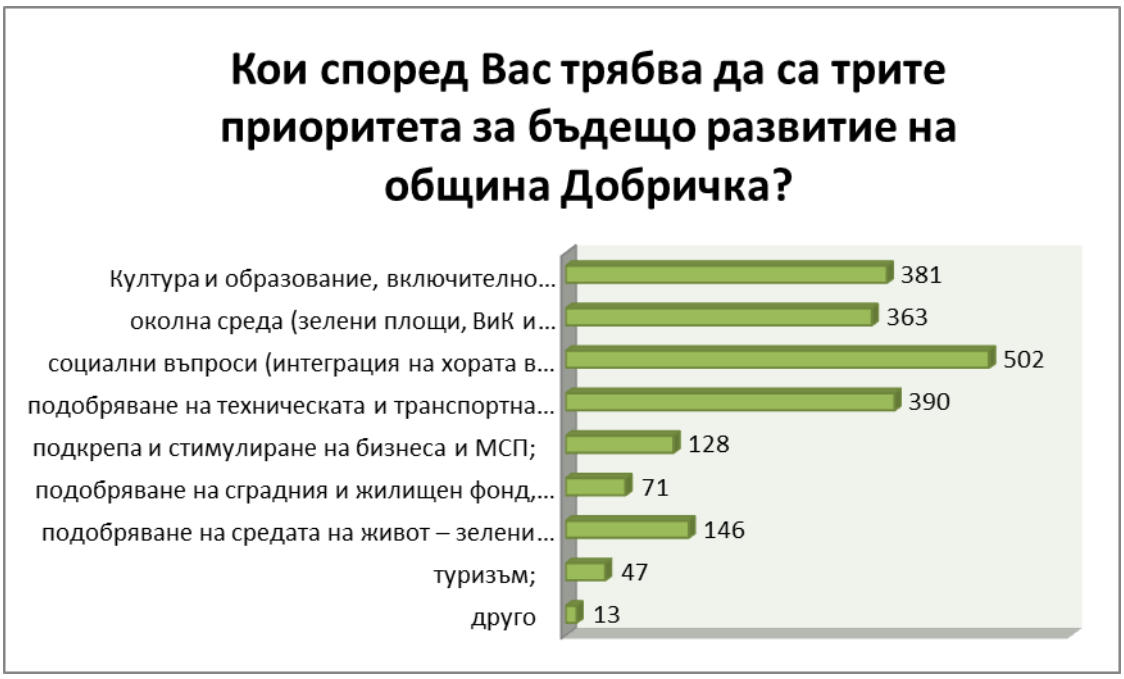

Участниците в анкетното проучване класират приоритетите в бъдещото развитие на община Добричка по следния начин:

1) социални въпроси (интеграция на хората в неравностойно положение, борба с безработицата, подобряване на демографските показатели и др.);
2) подобряване на техническата и транспортна инфраструктура, включително улична и тротоарна мрежа, алеи, масов обществен транспорт и др.;
3) култура и образование, включително опазване и възстановяване на културно-историческо наследство, условия за учене през целия живот, осигуряване на условия за развитие на изкуствата, културни мероприятия и др.;
4) околна среда (зелени площи, ВиК и пречистване на води, въздух, управление на отпадъци и др.);

Икономическото състояние на Добричка община е определено като положително или задоволително от 70% от всички анкетирани.

На въпроса „Съществува ли според Вас неоползотворен потенциал за икономическо развитие на територията на Община Добричка?" , анкетираните насочват отговорите си към:

- Развитие на преработвателната, най-вече хранително-вкусовата промишленост;
- Развитие на животновъдството и биоземеделието;
- Квалифицирани кадри, които към момента са безработни;
- Селски туризъм.

Участниците в анкетното проучване почти единодушно определят продължителната безработица като основен социален проблем с 639 гласа от 754 анкетирани (84.7%). Като трите най-изявени проблема са посочени:

1) Продължителната безработица
2) Миграция на млади и образовани хора
3) престъпност и нарушения на обществения ред

Участниците в анкетното проучване определят като най-сериозни следните икономически проблеми на територията на Добричка община:

1) липса на логистична база и подкрепа за стартиране на нови предприятия;
2) недостиг на квалифициран персонал;
3) липса или недостатъчно развитие на високотехнологични и иновативни производства с висока добавена стойност.

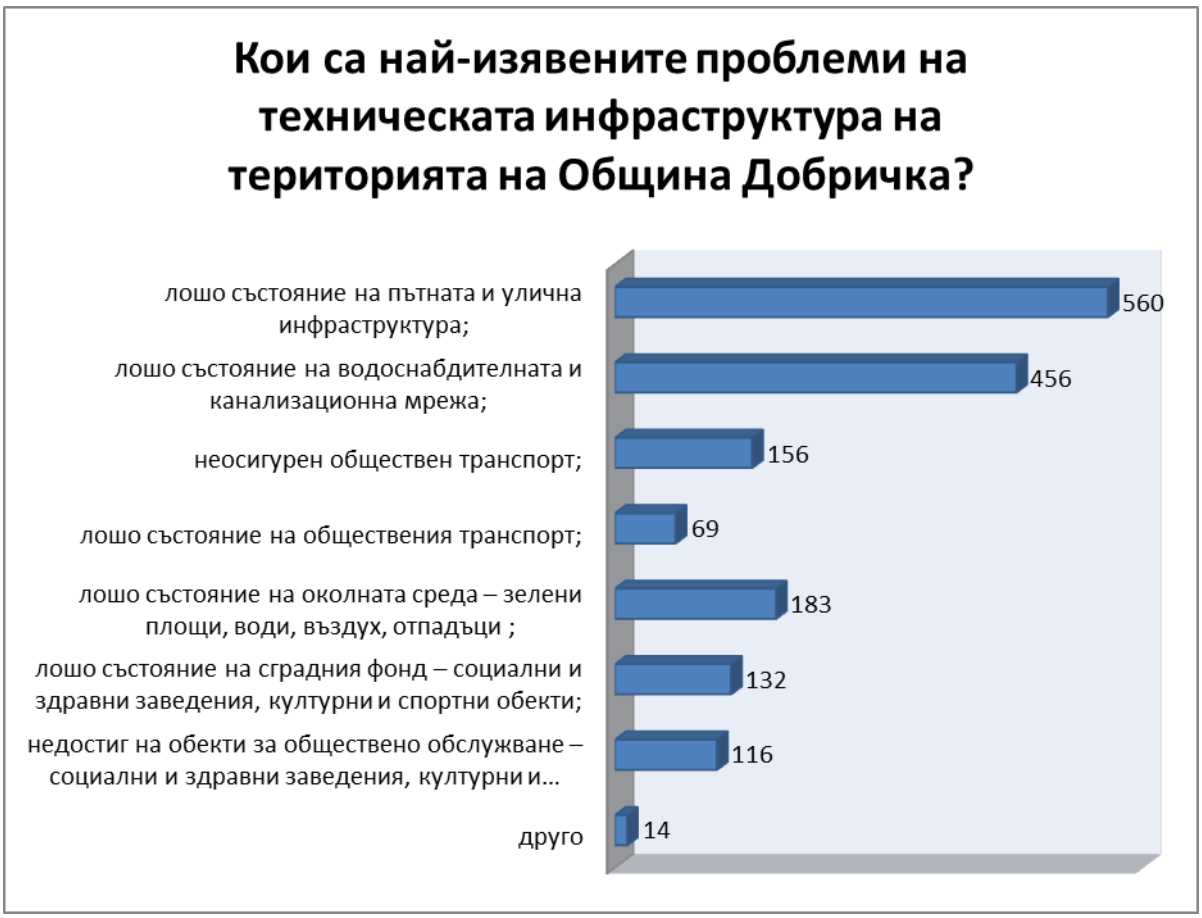

Участниците в анкетното проучване определят като най-изявени следните проблеми на техническата инфраструктура на територията на Добричка община:

1) лошо състояние на пътната и улична инфраструктура;
2) лошо състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа;
3) лошо състояние на околната среда – зелени площи, води, въздух, отпадъци.

Участниците в анкетното проучване определят като фактори двигател за развитието на Добричка община:

1) Привличане на инвеститори;
2) Повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми;
3) Развитие на селскостопански продукт.

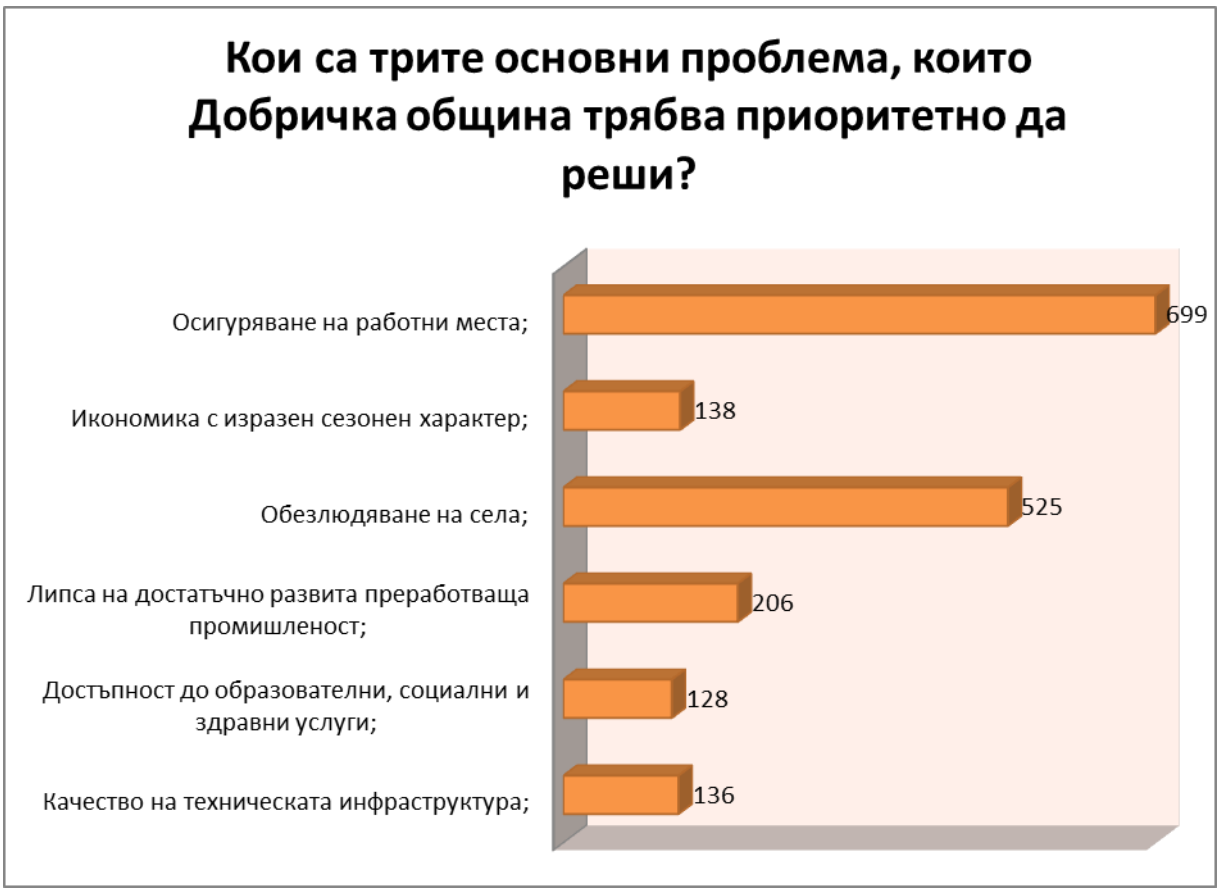

Отново единодушно, Участниците в анкетното проучване определят осигуряването на работни места като най-наболял проблем на община Добричка. Трите основни проблема, които Добричка община трябва приоритетно да реши, са:

1) Осигуряване на работни места;
2) Обезлюдяване на села;
3) Липса на достатъчно развита преработваща промишленост.

На въпроса „ Кои според Вас са силните, положителните страни на Община Добричка?", повечето анкетирани насочват отговорите си към:

- Модерно земеделие
- Местоположението на общината
- Добра координация в общинската администрация
- Екологично чиста среда
- Финансова стабилност

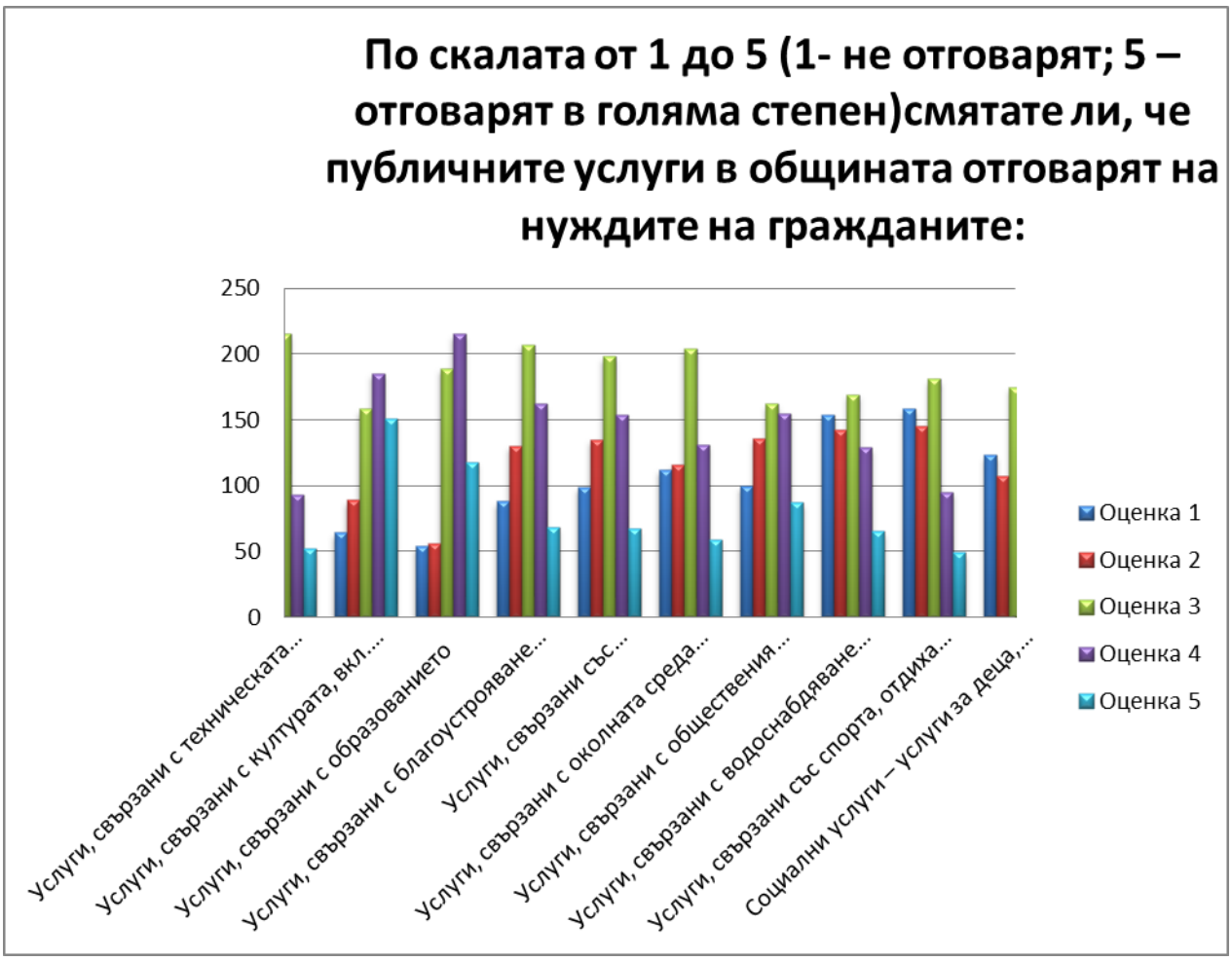

По-голямата част от оценките са средни, като по-скоро положителни са оценките за публичните услуги, свързани с културата, вкл. места за провеждане на културни дейности и услугите, свързани с образованието. По-скоро негативна оценка са получили услугите, свързани с водоснабдяване и канализация и със спорта, отдиха и туризма – спортни съоръжения, паркове и алеи .

4. Препоръки относно формулирането на приоритетите за развитие на Добричка община за периода 2014-2020

След задълбочен анализ на отговорите от проведеното анкетно проучване, може да се изведат следните основни приоритетни направления, посочени от местната общност на община Добричка. Настоящите изводи ще се допълнят след провеждане на обществени обсъждания с представители на заинтересованите страни.

1) Развитие на човешките ресурси и социално сближаване – образование и обучение, здравеопазване, пазар на труда, социални услуги

Мерки за развитие, насочени към:

- Въздействие върху неблагоприятните демографски процеси и обезлюдяването на селата;
- Осигуряване на достъпни и качествени социални услуги;
- Осигуряване на достъпно и качествено образование; Повишаване квалификацията на работната сила.
- Осигуряване на достъпно и качествено здравеопазване.

2) Качествена жизнена среда – изграждане, поддържане, модернизация на техническа инфраструктура, опазване на околната среда

Мерки за развитие, насочени към подобряване на техническата и транспортна инфраструктура:

- състояние на пътната и улична инфраструктура;
- състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа;
- състояние на околната среда (зелени площи, пречистване на води, въздух, управление на отпадъци и др.);
- подобряване на средата на живот (зелени площи, места за отдих, велоалеи, спортни съоръжения и площадки и др.)

3) Диверсифицирана, конкурентноспособна, високо-продуктивна и екологично чиста индустрия

Мерки за развитие, насочени към подобряване на общите условия за развитие на общинската икономика с цел:

- Подкрепа за развитие на екологосъобразно и модерно земеделие и животновъдство;
- Подкрепа за развитие на преработвателната промишленост на територията на общината и затваряне на производствения цикъл.
- осигуряване на работни места, увеличаване на заетостта и борба с продължителната безработица;
- подкрепа за стартиране на нови предприятия;
- привличане на инвеститори;
- намаляване на миграция на млади и образовани хора и обезлюдяването на селата.

4) Развитие на културата, включително опазване и възстановяване на културно-историческо наследство, културни мероприятия и др.

Приложения:

1) *Анкетна карта, предназначена за попълване от представители на бизнеса*
2) *Анкетна карта- гражданско общество*
3) *Анкетна карта, предназначена за попълване от представители на общинска администрация*